

۱۳۴۶ مهر ماه ۳۰ }
 ۱۳۸۷ رجب ۱۷ } یکشنبه
 ۱۹۶۷ اکتبر ۲۲ }

جلسه ۵

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز یکشنبه (۳۰) مهر ماه ۱۳۴۶

فهرست مطالب

- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
 ۲ - تصویب صورت جلسه‌های عصر یکشنبه ۲۳ پنجشنبه ۲۷ مهر .
 ۳ - تصویب اعتبارنامه آقای علی ماهیار .
 ۴ - مذاکره در بر نامه دولت آقای هویدا و ابراز اعتماد بدولت ایشان .
 ۵ - تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه .

مجلس در ساعت نه صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

دکتر عدل - رامبد - بختیار بختیارپها - دکتر کیان - دکتر سعید - دکتر هوا کیمیان - دکتر قهرمان - باینده - ناهنی - دکتر بهبودی .

غائبین بی اجازه - آقایان :

دکتر ابریشمی - دکتر مبین - دکتر صاحب‌قلم .

غائبین مریض - آقایان :

بوشهری - طباطبائی - اذینب سمعی - پرویزی - تولادوند - مهندس بهرام زاده .

۲ - تصویب صورت جلسه‌های عصر ۲۳ و صبح ۲۷ مهر

رئیس - صورت جلسه‌های بعد از ظهر یکشنبه بیست

وسوم و پنجشنبه بیست و هفتم مهر ماه خدمت خانم‌ها و

آقایان توزیع شده است نسبت به این صورت جلسه‌ها

نظری نیست؛ (اظهاری نشد) صورت جلسه‌ها تصویب شد .

۳ - تصویب اعتبارنامه آقای علی ماهیار

رئیس - (وارد دستور میشویم آقای دکتر قهرمان

بفرمائید .

(آقای دکتر قهرمان مخبر شعبه سوم گزارش

شعبه دائره انتخابات آستارا و نمایندگان آقای علی ماهیار

را بشرح زیر قرائت نمودند)

جریان پرونده انتخاباتی بیست و دومین دوره

قانونگذاری شهرستان آستارا حاکی است که بموجب

دستور شماره ۲۵۳۱ - ۱۳۴۶/۴/۲۲ وزارت کشور در اجرای ماده ۱۴ قانون انتخابات در تاریخ ۱۳۴۶/۴/۲۷ طبق دعوت فرمانداری آستارا ۳۶ نفر از طبقات ششگانه و معتمدین در محل فرمانداری اجتماع نموده پس از انتخاب اعضاء اصلی و علی البدل و هیئت رئیسه و تعیین انجمنهای فرعی و سایر تشریفات قانونی در روز ۱۳ مردادماه ۱۳۴۶ اخذ رأی بعمل آمده و بلافاصله شروع بقرائت آراء مأخوذه شده است. در نتیجه از ۱۰۳۳۲ رأی آقای علی ماهیار با اکثریت ۵۴۶۶ رأی بنماینده کمی بیست و دومین دوره قانونگذاری شهرستان آستارا انتخاب شده اند در مدت يك هفته مقرر برای قبول شکایات چند فقره شکایت به انجمن رسیده که انجمن پس از رسیدگی شکایات را وارد تشخیص نداده لذا در تاریخ ۱۳۴۶/۵/۲۱ اعتبارنامه بنام ایشان صادر و انجمن انحلال خود را اعلام داشته است.

در مدت يك هفته مهلت مقرر قانونی برای قبول شکایات چندین فقره اعتراض و شکایت نسبت به انتخابات شهرستان آستارا بمجلس شورای ملی رسیده که شعبه سوم شکایات مذکور را مورد رسیدگی قرار داده و شکایات را وارد ندانست لذا صحت جریان انتخابات بیست و دومین دوره قانونگذاری شهرستان آستارا و نماینده کمی آقای علی ماهیار را تأیید نمود. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

رئیس - مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) اعتبارنامه تصویب شد (نمایندگان - مبارک است)

۴ - مذاکره در برنامه دولت آقای هویدا

و ابراز اعتماد بدولت ایشان

رئیس - برنامه دولت مطرح است آقای یزیشکیور بفرمائید.

یزیشکیور - چون این نخستین جلسه است که فراکسیون بان ایرانست در مجلس مقدس شورای ملی با اعتقاد و آگاهی کاملی که به ناسیونالیسم ایران، به آئین شاهنشاهی ایران، به وظیفه و رسالت بزرگی که در پیشگاه ملت ایران دارد به ایفای یکی از مهمترین احساسات

و دقیقترین وظایف ملی و قانونی خود عمل میکنند و چون ضروری است که در نخستین جلسه و در آغاز این مرحله حساس از مبارزات و کوشش های حزب بان ایرانست اصول کار پارلمانی فراکسیون حزب را به آگاهی همکاران عزیز برسانم و خاصه اینکه بررسی طرحها، برنامهها و لوایح از نظر فراکسیون بان ایرانست دقیقاً مبنی بر این اصول و موازین خواهد بود بنابراین چهار برای همکاران گرامی وجه برای هیأت محترم دولت آگاهی به اصول و ضوابطی که راهنمای کار فراکسیون حزب بان ایرانست خواهد بود خالصی از ضرورت نیست بنابراین اجازه میخواهم قبل از اینکه به بحث و بررسی درباره برنامه دولت بپردازم و ضمن اظهار خوشوقتی بسیار از اینکه این توفیق بزرگ را بدید کردیم که پس از ۲۵ سال مبارزات پیگیر و مداوم پس از یابداریها، سرسختیها و مقاومتها و تحمل مصائب بسیار بتوانیم دنبال گذشت يك ربع قرن صدای ناسیونالیسم ایران را در پستال ملت ایران طنین انداز کنیم و نهایت افتخار از اینکه چنین توفیقی نصیب من و دوستان رزمنده و مبارز دیگرم شد که بتوانیم در این سنگر و طایف خودمان را نسبت به شاهنشاهی ایران و در پیشگاه ملت ایران انجام دهیم این اصول را بعرض همکاران محترم و هیئت محترم دولت برسانم، اصولاً در مورد طرز کار پارلمانی چنین بنظر میرسد که بهتر این است که اصول کار دقیقاً در يك موازین مشخصی از طرف فراکسیونها متکی باشد و کوشش و مجاهدتی که صورت گرفته برای اینکه احزاب در مملکت ریشه دار بشود و سیستم کوششهای حزبی جایگزین کوششهای افرادی بشود، برای تأمین همین منظور و نیت است که شاهنشاه ما مجاهدتی بزرگ مبدول میفرمایند برای اینکه بر مور جامعه ما، مردان مبارز ما، زنان مبارز ما، بیک روش کار حزبی و ائتیمی و ائتالیته هر چه بیشتر پیدا بکنند و این روش حزبی درست و سنجیده است که ما لا یابدهای مستحکمی برای نظام اجتماعی ما بوجود خواهد آورد و بر همین اساس است که فراکسیون حزب بان ایرانست از نظر طرز کار به آن مفهوم و معنای گذشته، قائل به طرز کار اقلیت و اکثریت نیست، حزب بان ایرانست به این معنی خودش را فراکسیون اقلیت

نمیداند که چون اکثریت با حزب دیگری است پس هر نظر و اصولی که از طرف اکثریت عنوان میشود با نظر ما تفاوت و تضاد دارد و حالت مقاومت و مقابله بگیرد خیر چنین چیزی نیست (نمایندگان - احسنت) حزب بان ایرانست معتقد است که اصول و معتقداتی نباید راهنمای کارها کوششها و فعالیتهای اجتماعی باشد، هر امری که با آن موازین و اصول تطبیق کرد حمایت خواهد شد چه از سوی اکثریت و چه از سوی اقلیت باشد و هر امری که با این اصول و موازین تطبیق نکرد ما آن اصول را نمیپذیریم، و نکته سنجی میکنیم و نظارت میکنیم و وظیفه نمایندگان خود را از سوی ملت ایران دقیقاً انجام خواهیم داد پس به این کیفیت است که ما هرگز آن روش را دنبال نخواهیم کرد که آن مفهومی را که تا کنون ظاهر آ طرف کار اقلیتها بوده است شیوه کار خود بدانیم، مادقیقاً و متکی بر يك اصول فکری مشخص میکنیم، اندیشه میکنیم و عمل میکنیم. هر چند جناب آقای نخست وزیر بارها به این نکته اشاره فرموده اند که عاشق افکار و اندیشه های خود نیستند اما این خصوصیت دقیقاً در ماهست که عاشق اندیشه های خود هستیم زیرا معتقدیم این اندیشه ها اندیشه های تاریخ ما، ملت ما و اندیشه های برخاسته از آرمانهای نژاد ما و متکی به آئین شاهنشاهی ایران است پس ما بیک چنین اندیشه های عاشق و دل بسته هستیم، بکریع قرن است در راه گسترش این اندیشه ها مبارزه میکنیم، يك ربع قرن، نیم قرن و يك قرن دیگر ما با مبارزان دیگر مبارزه خواهند کرد برای اینکه این اندیشه های و جوانان و تاریخی در میهن ما جایگزین بشود، پس با آنکه به این اندیشه ها است که ما مسائل را بررسی میکنیم و بسادوری طرحها و لوایح پییردازیم و رفتار و اعمال را قضاوت میکنیم در يك چنین کاری برای ما مسئله اقلیت و اکثریت مطرح نیست مسئله مصالح، ملت ایران و نژاد ایرانی و آرمانهای ملت ایران مطرح است، این آن طرز کاری است که ما دنبال خواهیم کرد و اما این شیوه کار متکی بر چه اصولی است اجازه میخواهم بطور مجمل و مختصر در باره آن اندیشه ها بیک به آن دل بسته و عاشق هستیم صحبت کنم،

این من باب بیان يك بحث ثور يك نیست بلکه برای این است که باز هم همکاران گرامی بدانند هنگامیکه يك نماینده بان ایرانست در پشت این تریبون صحبت کرد، در باره مسئله ای بررسی کرد، آن بررسی و اظهار نظر متکی بر چه اصول و ضوابطی است و چرا چنان بررسی میکنید، چرا چنان نتیجه میگیرید و چرا در هر موردی چنین اظهار نظر میکنید، ما از نظر طرز فکر قائل بناسیونالیسم ملت ایران هستیم، ناسیونالیسم را در مفهوم تاریخی و اجتماعی می شناسیم، ناسیونالیسم را به آن مفهومی می شناسیم که مانده زندگی و حیات نژاد ایرانی در طی قرن ها و هزاران سال تاریخ است، ناسیونالیسم را به آن مفهومی می شناسیم که تظاهر و شکل و جلوه شکوهمند و شامخ و جاویدان آن آئین شاهنشاهی ایران است، بر آنکه بر این اصل است که راه مبارزات اجتماعی و آرمانهای اجتماعی و کوششهای اجتماعی را بررسی و دنبال میکنیم و چنین عقیده داریم که آن مکتب تاریخی و اجتماعی راهنمای همه کوششهای اجتماعی ماست، چنین عقیده داریم که این مکتب تاریخی و اجتماعی وظیفه هر کسی را در پیشگاه ملت ایران مشخص میکند و مسئولیت های افراد و مسئولیت های اجتماع و مسئولیت های سازمانها و مقامها و مسئولیت های نسل حاضر را در پیشگاه ملت ایران مشخص میکند، بنابراین ناسیونالیسم ملت ایران چراغ راهنمای ماست و ما در بر تو روشنائی این چراغ راهنماست که راه خود را باز مییابیم و به بررسی مسائل میپردازیم، از يك چنین دیدگاهی است که برنامه دولت مورد بررسی فراکسیون بان ایرانست قرار گرفت و با آنکه بريك چنین اصولی است که ما فصول مختلف برنامه دولت را بررسی کردیم و پس از بررسی من حیث المجموع چنین نتیجه گرفتیم که نمیتوانیم با این برنامه بعنوان يك برنامه جامع و کامل موافق باشیم، بیان این نکته ضرورت دارد هنگامیکه به این کیفیت و بحکم آنکه بر اصول و موازین طرز کار ما برنامه ها مورد سنجش قرار گرفت این سنجش و بررسی هرگز ناظر بر اشخاص نیست در این مورد داوری ما

شناسایی ما نسبت بنجاب آقای هویدا توأم با تجارب بسیار هست ، ما سرعت عمل و مین پرستی و تیزهوشی را در جناب آقای هویدا بخوبی سراغ داریم ، بررسی و داوری ما در مورد جناب آقای هویدا این است که خصوصیات يك فرد مین پرست را ، يك فرد معطوف به هدفهای ملی را دارند اما بحث ما در باره برنامه دولت است ، کما اینکه در بین اعضای کابینه جناب آقای هویدا هستند آقایانی که ما آنها را میشناسیم و با آنها دوستی داریم ، آشنائی داریم و بخصال و صفات مین پرستانه آنها و از تحرک و کوششهای آنها آگاه هستیم دیگر آقایان از اهرام که ارادت نداشتیم ، از نزدیک آشنائی نداشتیم شاید اگر این آشنائی حاصل شود این داوری هم بدست بیاید (یکنفر از نمایندگان - حتماً همینطور است) اما بحث در باره برنامه است ، برنامه منفق از اشخاص است ، اشخاصی که از آنها نام بردیم بخصوص اینکه جناب آقای نخست وزیر به هنگام ادای توضیحات در باره برنامه دولت و بیان فصول برنامه به این نکته متذکر شدند که این برنامه ، برنامه ایست که با اتکاء به روشهای حزبی تعیین شده و با اتکاء به روشها و کارها و شیوه های حزبی بنا نشده بنا بر این آنچه که مطرح میشود ، آنچه مورد بحث است درست اختلاف نظر دو حزب است نسبت به روشهای کار ما نسبت بشیوه های آنها و این اختلاف نظر میان احزاب سیاسیهای سیاسی ، در مورد روشهای کار لازمه مبارزات حزبی است که در مملکت ما ریشه گرفته لازمه مبارزات حزبی است که باید وجود داشته باشد تا جامعه ما را بسوی يك سیستم حزبی عمیق و اصیل رهنمون بشود بنا بر این دقیقاً مسائلی که مورد بررسی قرار میگردد مسائلی است ، گفتگو هایی است ، سخن هایی است و اختلاف نظر هایی است که میان حزب پان ایرانیست و روش هایی که از طرف حزب اکثریت بعنوان برنامه دولت اعلام شده است وجود دارد این آگاهی و وقوف ما به روحیات جناب آقای هویدا است که با دوستان که صحبت میکردیم به این نتیجه رسیدیم که اگر جناب

ایشان در صفاً پان ایرانیست ها قرار داشتند يك نخست وزیر بسا يك برنامه پان ایرانیستی و يك نخست وزیر ایده آل پان ایرانیست میبودند (خنده نمایندگان) بنا بر این میخواهم این نکته را عرض کنم که دقیقاً مسئله بحث مسئله گفتگو در باره مواد و مفاد برنامه است در باره آنچه که بعنوان برنامه حزبی ، برنامه دولت حزبی مطرح شده و عنوان شده البته این نکته را عرض کنم که ایشان باید يك مدارج خیلی طولانی را طی میکردند تا بتوانند در صفاً پان ایرانیست ها قرار بگیرند و این امر سرعت و بسادگی ممکن نبود پس از تذکر و بیان این مقدمه در چند قسمت به بررسی در پیرامون برنامه میپردازیم ابتدا ابراهای کلی که به برنامه است عرض خواهیم کرد و بعد به ترتیب به فصول و جزئیات برنامه خواهیم پرداخت مهمترین مسئله ابراهای ایده ثولوژیك است که دقیقاً به برنامه دولت وارد است این مسئله که بخصوص دیدم در برنامه دولت ، به نکته ای اشاره شده است و نکته بسیار مهم و حائز توجه این است که باید نظام برنامه زبیری رعایت بشود این اصل بی اندازه مهم است و توضیحاتی که خدمتتان عرض خواهم کرد چنین نتیجه خواهد داد که در برنامه دولت این اصل رعایت نشده و یکی از جهات اینکه این اصل رعایت نشده عدم توجه به همین جنبه بود که باید برنامه دولت از نظر ایده ثولوژی خالی از منقصت باشد ، برنامه دولت ، دولتی که نسبت به ایفای انقلاب بزرگ شاه و مردم و نسبت به ایفای رسالت های تاریخی در پیشگاه شاهنشاهی ایران و نژاد ایرانی و آرمانهای بزرگ ملت ایران و وظایفی بعهده دارد این برنامه نمیتواند مسائل ایده ثولوژیکی مربوط به ملت ما را ندریده بگیرد و نمیتواند نسبت به این مسائل مهم خاموش و ساکت باشد و متأسفانه ابراهای ایده ثولوژیك بسیار به برنامه دولت وارد است (یکنفر از نمایندگان - از جمله ؟) عرض میکنم برای اینکه این مطالب را عرض کنم در خدمتتان هستم از جمله و مهمترین آن هدف برنامه و هدف دولت است (مر تفضلی اینکه روشن است هدف های انقلاب است) اینها توضیحات کلی است بآن مسئله هم خواهیم رسید

به انقلاب همه معتقدند دولت وظیفه دارد برنامه پیاده کردن انقلاب را ابراز کند هدف انقلاب اجتماعی ایران که يك انقلابی است همه جانبه يك انقلابی است ناظر به تمام شئون اجتماعی ایران هرگز و فقط يك جنبه اقتصادی نیست (عده ای از نمایندگان - صحیح است) بلکه جنبه اقتصادی امر وسیله است برای رسیدن به هدف های انقلاب در حالی که دولت در برنامه خودش صریحاً چنین ذکر میکند که هدف دولت تحول کشور بسوی توسعه اقتصادی است من عرض میکنم این نمیتواند هدف دولت باشد توسعه اقتصادی یکی از وظایفی است که دولت بعهده دارد (مر تفضلی - هدف منحصر بفردي نیست) هدف منحصر بفردي اعلام شده برنامه را مطالعه بفرمایید (جوانشیر - نوشته شده توسعه و رشد) این جمله ای که عرض میکنم جمله ای است که از برنامه دولت گرفته شده ذکر شده که هدف دولت تحول کشور بسوی توسعه اقتصادی است هر چند تازه اگر به آن صورت هم ذکر میشد باز نمیتوانست هدف دولت باشد اینکه يك مملکتی توسعه اقتصادی پیدا نکند اینکه باید کوشش هایی صورت بگیرد تا از نظر اقتصادی و صنعتی ما از حالت عقب مانده بشکورد در حال رشد و بعد از کشور در حال رشد به کشور توسعه یافته ترقی پیدا کنیم این فقط یکی از جنبه های کار دولت است این فقط یکی از وظایفی است که دولت باید انجام بدهد این وظیفه ای است که باید دستگامهای اقتصادی دولت انجام بدهند پس چگونه است و چرا در برنامه دولت فقط اشاره به توسعه اقتصادی شده ؟ فقط اشاره به تحول اقتصادی شد ؟ این موضوع سبب میشود که دولت نسبت به مسائل دیگر ملی نسبت به نیازهای اساسی دیگر ما توجه لازمی را که باید نداشته باشد این موضوع سبب میشود که بسیاری از مسائل مهم تاریخی بسیاری از مشکلات سیاسی ما بسیاری از مسائل حیاتی ما آنطور که باید و شاید مورد توجه دولت ها قرار نگیرد خاصه اینکه از نظر اقتصادی اگر بررسی بشود توسعه اقتصادی و توسعه صنعتی بدون توجه به نیازهای دیگر ملی خود بخود

نمیتواند آنگونه که باید و شاید پیتاده بشود زیرا نحوه توسعه اقتصادی و صنعتی برای ملت های مختلف فرق میکند این فرق بستگی به موقعیت تاریخیشان دارد بستگی به موقعیت اجتماعی شان دارد بستگی به موقعیت ژئوپولیتیکیشان دارد بستگی به موقعیت نژادیشان دارد بستگی به شرایط و خصوصیات گوناگونی دارد يك ملت ممکن است وضع ایجاب بکند از نظر توسعه اقتصادی صرفاً کارش را بگذارد در مورد کار حمل و نقل در باقی ، يك ملت ممکن است ایجاب بکند به صنایع نظری توجه کند با فرض کنید به صنایع سنگین توجه خاص داشته باشد پس باید آن شرایط آن نیازهای ملی و مسائل دیگر اجتماعی دقیقاً مورد نظر قرار گرفته بشود تا ما بدانیم چگونه توسعه صنعتی را میخواهیم انجام بدهیم ، آیا نیازمند به این هستیم که پنجاه سال دیگر که خوشبختانه نظر جناب آقای هویدا است و دیده ایم که گرازا به این موضوع اشاره فرموده اند که ما نمیتوانیم از اتم غافل باشیم ، از فضا غافل باشیم اگر من عرض کردم ریشه های فکری شخص نخست وزیر را يك ریشه های ملی و ناسیونالیستی مینیمیم بلحاظ این است که که گاه دیده ایم به این کیفیت مسائلی را ابراز کرده اند این چهار ریشه ای دارد ، چرا خود ایشان به این مسئله توجه دارند که ما باید در حله صنعت اتمی را شروع کنیم ، ولی چرا این مسئله دقیقاً در متن برنامه دولت نیامده و چرا انگیزه ها و جهاتش را در نظر نگرفتند پس نکته اساسی این است که اگر ما به نیازهای ملی و مسائل دیگر ملی اگر به آرمانهای دیگر ملی توجه دقیق نکنیم ، ذکر کلمه آرمانها در برنامه کافی نیست باید این آرمانهای ملی در برنامه دولت به آن مفهومی که در پیشگاه ملت ایران و تاریخ ایران مسئولیت دارد گنجانیده شود یکی از این آرمانها اعمال استقرار حاکمیت ایران در خلیج فارس است چرا نباید در برنامه گنجانده شود ؟ (جمعی از نمایندگان - این حاکمیت هست) (صدری کیوان - الان مستقر است) (دکتر الموتی - تقویت نیروهای دفاعی برای همین است) (عده ای از نمایندگان - هست) به این صراحت نیست (دکتر الموتی - این مطالبیکه میگوئید ایده آلی است

مطالبی را که قابل اجرا باشد بفرمائید (عرض کنم آقای دکتر المونی فرمودند برنامه ایده آلی نیست من دقیقاً در همینجا صحبت دارم اتفاقاً نکته ظریفی را فرمودند برنامه دولت بطور قطع باید آن کیفیتش در آن ملحوظ بشود که برنامه معطوف به ایده آلهای باشد یعنی اگر همه ایده آلهای را نتواند در برنامه مطرح کند ولی این ایده آلهای حداقل قبلاً باید بررسی شده باشد این ایده آلهای باید در آن مطالعه شده باشد و برنامه ای که بر از می شود باید آن برنامه معطوف به ایده آلهای باشد اتفاقاً بحث در همینجا است ایده آلهای عبارتست از آرمانهای ملی ما، نیازهای ملی ما، حالا که مادر باره برنامه دولت صحبت میکنیم اگر مرانها را فرارشد اینجام مطرح کنیم آنوقت مطالبی عرض میکنم بنابراین عرضم این بود که توسعه اقتصادی یک وسیله است نه هدف توسعه اقتصادی درست حالت سلامت جسمانی انسان را دارد اگر بخواهیم خیلی افراط کنیم در توجیه و آثار توسعه اقتصادی حکم سلامت یک انسان را دارد برای یک انسان سلامت هدف نیست وسیله ای است برای اینکه بتواند وظایف خودش را ایفا بکند وسیله ای است برای اینکه بتواند بهدفعهای خودش برسد اما اینجا در برنامه دولت این وسیله یعنی توسعه اقتصادی بصورت هدف جلوه گرفته و جای هدف را گرفته و بالنتیجه ما از هدف در برنامه دولت اثر و نشانی نمی بینیم این است آن ایراد بزرگ ایده اولی یکی که به برنامه دولت هست (دکتر سعید - عقل سالم در بدن سالم است) عرض کردم ولی برای این است که بیک هدفی بزد بنابراین برنامه دولت باید دارای جامعیت باشد (عده ای از نمایندگان - هست) بعد که به فستقهای جزئی رسیدیم ملاحظه خواهید فرمود متأسفانه در برنامه دولت بسوای جنبه اقتصادی نسبت به مسائل دیگر آن جامعیت مشهود نیست به بیان کلیاتی اکتفا شده کلیاتی که مطلقاً برنامه محسوب نمیشود کلیاتی است که باید نحوه اجرای آن را هم نشان بدهد نحوه انجام و رسیدن به آنها را نشان بدهد این عدم جامعیت برنامه های دولتها در ادوار مختلف سبب شده است که ما نتوانیم آنگونه که باید و شاید بهدفعهایتیکه داریم برسیم در یک مورد عرض میکنم اگر این برنامه های دولت در

همین دوران پس از انقلاب پر شکوه شاه و مردم جامعیت میداشت بطور قطع و یقین در سازمانهای اداری تاکنون آن انقلاب و تحول ایجاد شده بود که دیگر امروز ضرورت نداشت که شاهنشاه ما این اصل انقلاب اداری را در این شرایط اعلام بفرمائید (عده ای از نمایندگان - صحیح است) چون جامعیت نداشت انجام نشد در این برنامه هم به این مسائل توجه نشد اگر جامعیت داشت این برنامه ها در کنگره حزب ایران نوین که لطف کرده بودند و خود مرا هم دعوت کرده بودند ضرورت نداشت که بعد از چند سال ادامه حکومت تازه کنگره حزب معتقد بشود که باید یک تحول اداری شروع بشود پس معلوم است برنامه ها جامعیت نداشت اگر جامعیت میداشت دیگر یک چنین مسائلی پیش نمی آمد پس مسأله جامعیت بر برنامه های دولت از مهمترین مسائلی است که باید به آن توجه داشت من اینجا بیجان شواهد مختلف نمیبرم از همینقدر نظر همکاران محترم را معطوف میکنم به ادوار مختلف که قوه قانونگذاری بوجود آمد دولت ها بطور متوالی و بیپایی برنامه های این را کردند برخی از آنها پس از انقلابهای بزرگ بودند ولی چون این برنامه ها جامعیت نداشت غالباً آن انقلابات بتناهی قابل و درخشان و پیروز خود نرسید ما میخواهیم بطور قطع و یقین انقلاب شاه و مردم بمرزهای قطعی پیروزی برسد این است که باید برنامه ها آن جامعیت را داشته باشد که بتواند این پیروزی را بطور قطع و یقین شامل بشود بزرگترین مسئولیتیکه ما امروز داریم مسئولیت در پیشگاه انقلاب بزرگ اجتماعی ایران است باید با احساس و ادراک این مسئولیت بیان مطلب بکنیم راه را پیدا کنیم و طرح برنامه بریزیم (دکتر حکیم شوشتری - آقای پزشکپور این فرمایشی که میفرمائید در برنامه دولت نوشته شده صفحه ششم را بخوانید راحت میشوید) من هیچ نسااحتی ندارم (دکتر حکیم شوشتری - در صفحه ششم اشاره شد) آقای دکتر آن را هم عرض خواهم کرد و این موضوع ناشی از این است که این بررسیکه نیست برنامه های دولتهای مختلف در ادوار مختلف قانونگذاری شده است ناشی از این است که شاید مفهوم

دولت در آن جلوه اساسی و تاریخی و اجتماعی خودش توجیه نشده باشد دولت عبارتست از ارگانیهی که همه نیروهای اجتماعی را اعم از نیروهای انسانی اعم از نیروهای مادی اعم از منابع زیرزمینی اعم از نیروهای فرهنگی یک ملت را بتواند در کنار هم قرار بدهد و آنها را بسمت هدفهای ملی حرکت بدهد این بطور کلی مفهومی است که از دولت استنباط میشود حداقل در بستر آن اندیشه ای که ما به آن معتقد هستیم و عاشق آن هستیم - بنابراین این دولت نمیتواند یک دولت طبقه خاصی باشد نه دولت زمان خاصی باشد و نه دولت برنامه های خاصی باشد عرض من این است که دولت فقط نمیتواند یک دولت اقتصادی باشد دولت فقط نمیتواند یک دولت نظامی باشد دولت نمیتواند فقط یک دولت سیاسی باشد که گوشه های خودش را معطوف و ناظر بکند صرفاً به گوشه های فرهنگی که گوشه های مربوط به آموزش و پرورش دولت بایست من حیث المجموع تمام آرمانهای ملی همه نیازهای ملی را در باید و هم آهنگ همه نیروهای اجتماعی را بسوی تمام هدفهای ملی حرکت دهد (صحیح است) وقتی این مسأله را قبول داشته باشیم و دولت را در این مفهوم نگاه کنیم دولت را از این دیدگاه بشناسیم آنوقت است که دیگر دولت نمیتواند با این مفهوم برنامه و هدف خودش را بموجب برنامه اش تحول مملکت بسوی توسعه اقتصادی معرفی بکند نمیتواند برای چنین دولتی هدف باشد این وسیله است برای رسیدن به این اهداف و یا حداقل یکی از آن هدفهاست و در این مورد است که بخصوص در دولت های گذشته در ادوار مختلف نه اینکه کوشش صورت نمیگرفت و بلکه این کوششها ناظر بیک مورد بود نه اینکه اقداماتی صورت نمیگرفت ولی این اقدامات غالباً ناظر بیکی از مصائب مملکت بود یکی از مصائب ما را مورد نظر قرار میدادند یکی از مشکلات ما توجه میکردند این شیوه طرز بیشتر سبب شد که در یک چنین شرایطی برای اینکه یک دگرگونی همه جانبه ای در تمام شئون زندگی بوجود بیاید برای اینکه یک

دگرگونی اساسی همه شئون زندگی ما را در بر گیرد شاهنشاه بزرگ، انقلاب بزرگ شاه و مردم را آغاز کرد انقلاب شاه و مردم یک انقلاب جنبی نبود انقلاب شاه و مردم یک انقلاب برای یک مشکلی در امور اجتماعی نبوده و نیست انقلاب شاه و مردم یک انقلاب بزرگی است در تمام امور اجتماعی در همه شئون زندگی ملت ایران برای ساختن یک زندگی برتر یک زندگی بهتر و یک زندگی عالیتر (صحیح است) بنابراین حزبی که وظیفه داراست این انقلاب را پیروز کند حزبی که وظیفه داراست این انقلاب را در همه شئون اجتماعی ما جایگزین بکند باید برنامه هایش بتواند تأمین کننده باشد باید برنامه هایش بطور قطع این جامعیت را داشته باشد والا اگر جز این باشد حداقل در برخی از موارد و در بعضی از امور اصول و موازین انقلاب آنگونه که شاید و باید اجرا نخواهد شد یا اجرای آن به تأخیر خواهد افتاد من بهترین نمونه و مورد را که میتوانم برای آنها و آقایان بیان بکنم همان مسئله انقلاب اداری است بنظر من یک مسئولیتی است که حزب اکثریت بعهده داشت حزبی که مجری مواد انقلاب بود چرا این انقلاب را در سازمانهای اداری انجام نداد و در نتیجه اجرای انقلاب در این قسمت سالها بعهده تعویق افتاد (بکنفر از نمایندگان - انجام میشود شاهنشاه نمیخواستند) به این کیفیت درست نیست، نه اینکه شاهنشاه نمیخواستند و استند انقلاب اداری سه سال پیش انجام بشود هیچ اینطور نیست نه اینکه شاهنشاه نمیخواستند اصلاحات در سازمانهای اداری بشود میخواهند، کما اینکه قبل از انقلاب ۶۷ هم میخواستند از دست و پای کشاورزان زنجیرهای برده گی برداشته شود قبل از ششم بهمن هم میخواستند روستاها آزاد بشود روستائیان زیر تازیانه های مالکین بزرگ و فئودالها نباشند (صحیح است) ولی هر چه نصیحت کردند و اندرز دادند گوش نکردند و چون نکردند فرمان به انقلاب دادند (صحیح است) در مورد انقلاب اداری هم همین است این درست نیست که ما اینجا بگوئیم شاهنشاه نمیخواستند، چنین چیزی نیست میخواستند

بیست و شش سال است میخواهند که جامعه منظم و آباد و سرفراز داشته باشیم بیست و شش سال است که این کوشش هست ولی چون سالها از انقلاب گذشت ولی سازمانهای اداری در همان فرسودگی باقیماند در همان عدم توانائی باقیماند ناچار فرمان به انقلاب دادند این یک مسئله اساسی است این چند سال را نمیشود از آن گذشت این چند سال ناتوانی برنامه های حزب اکثریت را لاف اول در این قسمت نشان میدهد (چند نفر از نمایندگان - صحیح است) (دکتر رهنوردی - هیچ صحیح نیست) آقای دکتر صحیح است بدو دلیل نخست اینکه در کشور اردیبهشت ماه لزوم انقلاب اداری را در حزب اغلام گردید (یک نفر از نمایندگان گفت - هر کاری موقعی دارد) برای این کار هیچوقت دیر نیست (یک نفر از نمایندگان - قانون تکامل هیچ چیزی را همیشه کامل تصور نمیکند) ولی گاهی قانون تکامل جنبه تسامح را پیدا میکند و این از آن مواردی است که نباید درش تسامح شود دلیل دوم فرمانیست که شاهنشاه برای لزوم اصلاح اداری دادند کوشش ما برای همین است بنا بر این منظور عرض این بود که برنامه باید از جامعیت لازم برخوردار باشد برنامه باید نشان بدهد که در تمام امور اجتماعی چگونه اصول انقلاب را پیاده میکنیم جناب آقای دکتر حکیم شوشتری در برنامه اینکه فقط اشاره به اصول انقلاب بکنند کافی نیست آنرا خولاندم عرض خواهم کرد برنامه باید بگوید آن اصل را چطور پیاده کنند آنرا نگفته (عده ای از نمایندگان - صحیح است) آنرا نباید بگوید آن مسئله مهم است برنامه یعنی آن والا اینکه باید انقلاب شاه و مردم انجام بشود تمام ملت با آن موافقت و ملت ایران در این هماهنگ است کیست که مخالف باشد؟ هیچکس ولی برنامه باید بگوید چه جور آن اصل را پیاده کنند (دکتر حکیم شوشتری - در بودجه میرسید به این کارها و در خیلی از برنامه های دولت این را ملاحظه خواهید فرمود) بنا بر این باعرا بیکیه عرض شد در برنامه دولت تنها نسبت به قسمت اقتصادی طرح ریزی بالنسبه کاملی از نظر برنامه ریزی بنظر میرسد البته در برنامه ای که ابراز شده است ولی در قسمتهای دیگر عموماً آن اصل نظام

برنامه ریزی مشهود نیست در حالیکه ما نیازمند به این هستیم که یک برنامه عظیم دولتی داشته باشیم برنامه عمرانی چهارم را که که گاه صحبت شد واقعاً برنامه بزرگ و برنامه درخشانی است عرض من این است که در همه امور دیگر هم چنین برنامه عظیم در درخشانی را نیاز مندیم در شئون دیگر اجتماعی ما هم باید چنین برنامه عظیم و درخشانی ابراز بشود تمام شئون اجتماعی هماهنگ به سمت این عظمت و بزرگی و آزادی حرکت کند ولی این برنامه عظیم ملی را ما نمی بینیم در برنامه ای که از طرف دولت حزب اکثریت به پیشگاه مجلس تقدیم شد موضوع بسیار اساسی دیگر مربوط است به (یک نفر از نمایندگان گفت - خوب آن را هم بگوئید) خوب آن البته از امور بسیار شایان تقدیر و شایان ستایش و درخور افتخار و مباحثه هر ایرانی است در این تردیدی نیست و در امور بسیار دیگر بود که به جزئیات برنامه دولت پرداختیم آنجا ملاحظه خواهید فرمود در این برنامه ای که مطرح شده است مواردی هست که آن موارد را ما شاید تأیید میکنیم و آن موارد را از اقدامات بسیار مؤثر دولت میشناسیم عرض کردم مثل اینکه در ذهن ما نباید اینطور بنشیند که نقش اقلیت به آن صورت است به چو چو اینطور نیست ملاحظه خواهید فرمود و توضیح داده خواهد شد که آن مورد نه تنها قابل حمایت است بلکه قابل افتخار هم هست ولی بیان آن موارد هم دلیل این نیست که ما نسبت به قسمتهای دیگر توجه نکنیم و با نسبت به قسمتهای دیگر تکمیل کارهای دولت را خواهان نباشیم . موضوع بسیار مهم دیگر نکته ای است که در صفحه ۱۳ در فصول قسمت امور اقتصادی و اجتماعی ذکر شده تقریباً باز مثل اینکه این قسمت برنامه دولت را نسبت به یکی از اساسی ترین مطالب نشان میدهد این شایان بحث است و نمیشود از یک چنین مسئله بسیار اساسی و مهم گذشت به این کیفیت است که تا زمانیکه تصمیم گیری در باره کلیه امور در مرکز صورت میگردد ذکر شده است آن شور و حرکت لازم ایجاد نمیشود استنباط من این بود که نظر دولت این است که اصل سانسور الیسم نسبت به تصمیم گیری در مرکز

در این برنامه مورد انکسار و پیروی قرار نگرفته این مسئله اولاً با اصل نظام بر نام در ریزی تطبیق نمیکند بطور قطع نظام برنامه ریزی یعنی طرح برنامه از یک مرکز هدایت کننده و ارشاد کننده باید باشد نکته اساسی تر این است که بطور قطع در مورد تصمیم گیری اصل سانسور الیسم و مرکزیت باید رعایت بشود آن مرحله امور اجرایی است که باید بشهرستانها یا استانها یا مراکز دیگر منقسم بشود والا اصل تصمیم گیری بحکم مسئولیتی که دولت دارد بحکم مسئولیتی که مراکز طرح کننده برنامه دارند باید در یک مرکز انجام بشود اما در این مورد برنامه دولت سوازی این اصل را اتخاذ کرده با حداقل استنباطی که من از این جمله کردم به این کیفیت است شاید توضیحی بفرمایند که خلاف نظر من باشد بسیار خوشوقت می شوم و در این قسمت کاملاً بپوش می خواهم و اگر جز این است و جملات بیان کننده و رسای افاده مطلب بنحوی که مورد نظر بوده است نیست و حداقل این توضیح برای انعکاس در سوابق امر کمال ضرورت را دارد و اما در مورد ایراد دیگر که از نظر کلیات برنامه وارد است این است که در قسمتهای بسیاری از برنامه مسائلی ذکر شده است که بیان دردها غمها و رنجها و مشکلات ماهست یعنی مسائلی است که این مسائل را باید بطبوعات تذکر بدهند با اقلیت دولت باید راه حل این مسائل را نشان بدهد برنامه دولت نمیتواند تذکر این مطالب باشد دولت اگر این مطالب را ذکر کرده نباید در همان جا راه حل این مسائل را هم نشان بدهد دیگر اینکه در برنامه غالباً مطالب و نکته هایی ذکر شده که این مسائل آرمیانهائی است توصیه هایی است که رهبر مملکت میفرمایند و دولت چون در سطح اجرای آنست وظیفه دارد که در برنامه اجرایی این توجهها را پیشنهاد میکند در برنامه ای که از طرف دولت ابراز شده است در بسیاری از این موارد بجای برنامه های اجرایی به آن نکات برخورد میکنیم حالا عرض میکنیم مهمترین برنامه هر کشور منابع انسانی آنست در این هیچ تردید نیست ، همه هماهنگند افراد تحصیل کرده و کاردان از بهترین ذخایر و عوامل رشد و تحرک جامعه

هستند در آنها هم تردیدی نیست کیست که مخالف باشد جوانان ایرانی که به تکمیل تحقیقات و کسب علمی و فنی پرداخته اند و ادب بسیار گرانبائی هستند که باید در جلبت و جذب ایشان و استفاده از دانش و بینش آنان در رشته های تخصصی آنها حد اکثر اهتمام مدول گردد . باز هیچکس در این مورد مخالفتی ندارند و بحثی نیست بنابراین لازم برای احراز انتقال مهارتها از داخل بخارج بکار برد چون این مسأله خطیر که بیان کرد اکثر عمالک در حال رشد و حتی بسیاری از عمالک پیشرفتند است باید تدابیری اتخاذ شود عرض من این است که آن تدابیر کدام است؟ آن تدابیر را من در این برنامه نفی بنسبم (دکتر یزدان پناه - به صفحه ۷ به سیخ نیروی انسانی مراجعه بفرمائید) آنرا هم دقیقاً مطالعه کرده ایم این تدابیر باید دقیقاً توضیح داده بشود برنامه دولت عبارت از این است که دقیقاً راه حل نشان داده شده است که این یکی از بزرگترین مشکلات نه تنها ملت ما است بلکه در قرن ما و عصر ما این بزرگترین و خطرناکترین استعماری است که از ملت ایران میشود یعنی چپاول مغزهای متفکرش عبارت افراد متخصص که از طرف کشورهای به اصطلاح توسعه یافته صورت می گیرند این مطلب مسلماً در حد ارزش و اهمیت است که بهیچوجه کمتر از تحول و توسعه اقتصادی نیست (صحیح است) بلکه مستلزم اجرای آن برنامه است (صحیح است) ولی چنین تدابیری چنین طرح ریزی دقیق را فقط در مورد مسائل اقتصادی می بینیم و در مورد این مهمترین مسأله مشکل ملت ایران که دولت خود معتقد است که بزرگترین مشکل ملت ایران است ما چیزی نمی بینیم (یک نفر از نمایندگان - این مشکل برای همه کشورهای است در انگلستان هم هست) این دلیل بر این است که این مشکل برای ما در عداد مهمترین مشکلات فامداد شده وقتی دولت قبول دارد که از مهمترین مشکلات است باید راه حل رفع این مهمترین مشکل در برنامه ابراز شده باشد رئیس - آقای پزشک پور جناب عالی وقتتان تمام شد پزشک پور - من هر چه می کردم که مهمترین

مطالب را عرض بکنم ولی وقت نشد من شاید یکساعت دیگر در خدمتتان باشم بعد که يك موافق صحبت کرد بنده اجازه خواهم خواست که بقیه مطالب را عرض کنم.

رئیس - آقای دکتر یزدان پناه بفرمائید.

دکتر یزدان پناه - جناب آقای رئیس - نمایندگان محترم تصور نمیرود در طول تاریخ پارلمانی ایران برنامه‌ای این چنین جامع از طرف دولتی تشکیل مجلس شورای ملی شده باشد.

برای اینکه در محضر مجلس مقدس سخن به گراف گفته نشده باشد اجازه می‌خواهم شرایط يك برنامه جامع را به عرض مجلس محترم برسانم پس از تطبیق این شرایط با برنامه تقدیمی امیدوارم همکاران محترم فرا کسیون بان ایرانیست نیز در این مدعا با من همداستان شوند که بر نامه تقدیمی بر نامه جامعی است به اعتقاد من يك برنامه خوب يك برنامه جامع و قابل دفاع بر نامه است که در آن هدفها و مقاصدی که منظور نظر است بطور صحیح و دقیق معلوم شده باشد. وسایل و ابزار نیل به این هدفها چه از نظر منابع مادی و چه از لحاظ امکانات فنی و انسانی تا آنجا که میسر است بر آورده گردد و معلوم شود بر نامه‌ای که تهیه شده است به چه ترتیب و از چه طریق به مرحله اجرا در خواهد آمد. ضمناً عرضه کنندگان بر نامه باید در نوس مشکلاتی که بنظر آنان ممکن است در طول اجرای بر نامه بوجود آید از نظر دور نداشتند و طرق حل و رفع موانع را نیز پیش بینی کرده باشند و بالاخره يك تحلیل صحیح و منطقی از تازیبی که اجرای بر نامه اصول به آنها را هدف قرار داده است.

با توجه به این شرایط است که بر نامه‌ای میتواند مورد نقد و بررسی و تبادل نظر و شور قرار گیرد تا چنانچه در نظر صائب نمایندگان محترم برای بهتر اجرا شدن بر نامه پیشنهاداتی مورد توجه باشد بدوالت عرضه شود و با ارشاد و راهنمایی نمایندگان محترم و اتخاذ بهترین طریق ممکن دولت موفق به اجرای بر نامه خود بشود به عقیده من بر نامه تقدیمی کلیه خصوصیات يك برنامه جامع را دارا میباشد. اگر چه کلیه نمایندگان محترم بر نامه را مطالعه فرمودند و بهتر از این جانب به جزئیات آن واقف میباشند ولی بعنوان مدافع بر نامه دولت و جلب عنایت بیشتر همکاران عزیز تحلیل مختصری را در این باب لازم میدانم.

همانطور که در زمینه صفات يك برنامه جامع اشکاف

کردم در این بر نامه‌ها هدف مشخص و معلوم است و تعجب میکنم چطور هدف از تقدیم این برنامه که در صفحه ۶ شرح زرد کرده از نظر نیز بین جناب آقای یز شکپور مکتوم مانده است: (یکی از خصوصیات متمیزه این دولت و دولتهائی که بعد از منشور انقلاب ششم بهمن ماه افتخار خدمت داشته‌اند اینست که در سر لوجه بر نامه آنها يك اصل اساسی قرار داشته است که نصب العین تمام اقدامات بوده و این باسنادی انقلاب شاه و ملت و اعمال مترقی ترین طرق و بکار بردن تمام مقدرات برای اجرای کامل و جامع اصول انقلاب است که در پر تو آن بر نامه‌های تفصیلی دولت تنظیم میشود) منشأ و اساس مقاصد دولت در تلو این بر نامه اجرای اصول مقدسی است که از طرف رهبر فرزانه و داهی انقلاب شاهنشاه آریامهر برای سعادت و خوشبختی مادی و معنوی جامعه ایرانی طرح ریزی شده است. این همان اصول مقدسی است که دولت حزبی جناب آقای هویدا در تمام طول خدمت خود در سالهای گذشته با علاقه و اشتیاق فراوان به اجرای آن همت گماشته و مجلس بیست و یکم و فرا کسیون اکثریت این افتخار را داشته که با اعتقاد راسخ و ایمان کامل از آن پشتیبانی نموده است (صحیح است).

اگر در بر نامه تقدیمی از طرف دولت در زمینه توسعه و گسترش امور اقتصادی تأکید شده است برای اینست که هیچ مملکتی نمیتواند از يك سطح زندگی عالی برخوردار باشد قبل از آنکه زیر بنای اقتصادی مملکتی برای اجتماع خود فراهم نیارود و از این جهت که در بر نامه دولت در زمینه بر نامه های اقتصادی توصیه و تأکید بیشتری شده است بطوریکه نمایندگان محترم استحضار دارند در چند سال گذشته با اجرای تعالیم شاهنشاه دولت موفق شده است پایه های اساسی زیر بنای اقتصادی کشور را که اولین شرط توسعه است محکم سازد و اینک برای تحقق اهداف انقلاب مصمم است با اجرای بر نامه تقدیمی امکاناتی فراهم آورد تا هر فرد ایرانی بتواند از کلیه مظاهر اساسی تمدن امروز جهان یعنی بهداشت، آموزش و پرورش، اشتغال کامل بیمه‌های اجتماعی و همچنین مظاهر معنوی زندگی اجتماعی یعنی علم و فرهنگ بقدر استعداد خود بهره‌مند شود. (صحیح است)

دولت برای نیل به این مقاصد عالی در نظر دارد تمام مقدرات خود را برای تأمین چهار عامل اساسی بکار بندد

و عوامل مهمی که شرایط ضروری و حتمی اجرای موفقیت آمیز بر نامه را ممکن میسازد طبق بر نامه تقدیمی عبارتند از: تسبیح نیروی انسانی - تجهیز کلیه منابع و مقدرات مادی کشور - اصلاح تشکیلات اداری و بالاخره ایجاد نظام بر نامه ریزی.

۱ - پیشرفت اقتصادی در هر کشوری لازمه مستقیم باسعی و کوشش افراد مردم آن کشور در جهت نیل به ترقی دارد. برای اینکه دولت در انجام بر نامه تقدیمی خود موفق شود مصمم است از طریق ایجاد تحولی در امر آموزش و پرورش نه تنها موجبات تعمیم آموزش حرفه‌ای و تعلیمات علمی را فراهم آورد بلکه از آن طریق سطح مهارت را در افراد بالا برده تا بتواند موجبات اشتغال بیشتر افراد را فراهم آورده از نیروی جوانان کشور بدین طریق حداکثر استفاده را نموده و در عین حال امکان توسعه اقتصادی را در کلیه جهات فراهم آورد و با این پیش بینی پاسخ همکار عزیزم جناب آقای یز شکپور در زمینه فرار مغزها داده شده و مؤید آنست که دولت کاملاً متوجه این مشکل میباشد.

۲ - در زمینه تجهیز منابع مادی کشور باید عرض کنم پس از عامل انسانی که در اجرای بر نامه های اقتصادی بعنوان عامل نخستین شناخته میشود منابع و مقدرات و امکانات مادی کشور بزرگترین ذخیره حیاتی برای هر پیشرفت اقتصادیست اجرای هدفهای بزرگ انقلاب ایجاد مینماید از کلیه منابع مالی مملکت حداکثر بهره برداری بعمل آید و این نکته ایست که در بر نامه دولت به تفصیل از آن بحث شده و آرزو استوار دولت را در استفاده صحیح از این منابع معلوم و مشخص میدارد در بر نامه دولت حداکثر استفاده از منابع نفتی و صنوبر مشتقات آن - منابع معدنی و صدور فرآوردهای آن - منابع دریائی و جنگلها و همچنین استفاده از پس انداز های داخلی و جلب سرمایه‌های خارجی از طریق توسعه جهانگردی و منابع مالی خارجی و تسخیر بازارهای جدید صادراتی پیش بینی شده است تردیدی نیست دولتی که مصمم است در ظرف پنج سال آینده ۸۱۰ میلیارد ریال سرمایه گذاری نماید باید از کلیه منابع مذکور حداکثر بهره برداری را بعمل آورد تا بتواند ۹ درصد رشد اقتصادی

سالانه را تأمین نماید. نکته‌ای که در این قسمت از بر نامه دولت پیش بینی شده است موضوع آبهای کشور است که در اجرای فرمان شاهنشاه دولت در نظر دارد با ملایم کردن آن حداکثر استفاده را از منابع محدود فعلی بعمل آورد (صحیح است).

۳ - نیل بمقاصد مندرج در بر نامه دولت وقتی میسر است که سازمانها و ادارات مملکتی با توجه به هدفهای انقلابی وظیفهائی را که به عهده دارند به بهترین نحو ممکن به اجرا برسانند تا وقفه و کندی در پیشرفت امور بوقوع نیاید و بر نامه‌های پیش بینی شده با سرعت لازم به انجام برسد. دولت ملهم از نظرات بلند شاهنشاه آریامهر اجرای اصل دوازدهم انقلاب را که انقلاب اداری و آموزشی است در بر نامه خود پیش بینی کرده است.

۴ - برای اینکه دولت بتواند آرزوهای بزرگ ملی را که ترقی و پیشرفت هر چه بیشتر جامعه است جامه عمل بپوشاند معتقد است که تمام کوششها و مساعی که باید برای اجرای اصول انقلاب بعمل آید لازم است در يك بر نامه جامع مملکتی پیش بینی گردد تا کلیه اقدامات و فعالیتها به سوی هدفهای معین و مشخص سوق داده شود.

عوامل مذکور چهار عامل اساسی تحول بزرگ کشور به سمت ترقی و پیشرفت است که اجرای آن از طرف دولت پیش بینی شده است. اما در باره سیاست دولت در زمینه‌های مختلف اقتصادی اجتماعی و همچنین امور عمومی و امور دفاعی و اولویتها چون در بر نامه دولت به تفصیل بیان گردیده است و نمایندگان محترم مطالعه فرمودند از ذکر جزئیات آن خودداری میشود ولی ذکر يك نکته را نباید فراموش کرد و آن اجرای اصل یازدهم انقلاب شاه و ملت است یعنی توسعه کشور. اصلی که همواره مورد توجه نمایندگان محترم خصوصاً در دوره گذشته بوده است (صحیح است).

نتیجه اجرای موفقیت آمیز بر نامه تقدیمی بطور خلاصه این خواهد بود که تولید ناخالص ملی سالیانه ۹ درصد افزایش خواهد یافت و درآمد سرانه ملت ایران از ۱۶۷۰۰ هزار ریال در پایان بر نامه چهارم به ۲۳۰۰۰ هزار ریال خواهد

رسید و کلیه جمعیت فعال کشور بر اثر سرمایه گذار بهای پیش بینی شده مشغول کار خواهند بود و درآمد به نحو عادلانه تری توزیع خواهد شد. یا آنچه که بعرض رسید تصور میکنم نمایندگان محترم با من هم عقیده باشند که در برنامه تقدیمی دولت آنطور که در شان یک برنامه جامع است همه نکات گفته شده است و امید است همکاران عزیز با توجه به برنامه دولت و وسایل اجرائی آن و بالاخره نتایجی که در نظر است تحصیل شود با توضیحی که بعرض رسید به این نتیجه رسیده باشند که برنامه تقدیمی از هر حیث کامل و واجد شرایط یک برنامه خوب و جامع است. شخصاً نه از نظر یک فرد متعصب و منضبط حزبی بلکه من حیث فردی که در دوره گذشته شاهد خدمات و کوشش های دولت حزبی جناب هویدا در اجرای منشور انقلاب شاه و ملت بوده ام معتقدم این دولت حزبی با اجرای دقیق و صحیح اوامر و تعالیم رهبر انقلاب و همکاری همه جانبه مجلسین و ملت ایران موفق خواهد شد برنامه های را که تقدیم کرده است به مرحله انجام برساند اساسی ترین عامل مهمی که پیشتر بیان اجرای موفقیت آمیز بر نامه تقدیمی است اشتیاق و علاقه و آفری است که در کلیه افراد این مملکت برای پیشرفت و ترقی بیشتر پدید آمده است این عامل مهم که شرط اساسی و اولیه توفیق هر برنامه ایست قبل از انقلاب ششم بهمین وجود نداشت. سیاست مستقل ملی که به زعم این جانب عالیترین تجلی و مظهر انقلاب شاه و مردم است روحیه پیشرفت طلبی بیشتر و ترقی خواهی را در مردم این مرز و بوم بیدار کرده است. عالیترین اثر انقلاب ششم بهمین این بود که در طرز تفکر مردم ما تحول عمیقی بوجود آورد آنها را به خود مطمئن و به آینده بیش از پیش امیدوار ساخته است. ایرانی امروز در سایه سیاست مستقل ملی اطمینان دارد که سر نوشت او را خودش تعیین میکند و هر چه بیشتر کار کند بیشتر از ثمره کارش بهره مند خواهد گردید. این علاقه و اشتیاق افراد در داشتن مملکتی آبادتر و جامعه ای مرفه تر بهترین ضامن اجرای موفقیت آمیز هر برنامه ایست.

جناب آقای هویدا باید گفته شود موفقیت این دولت است در اجرای برنامه های مملکتی در سه سال گذشته. من در صدد آن نیستم که اینهمه خدماتیکه در اجرای اصول انقلاب از طرف این دولت بعمل آمده است احصا کنم اما من باب ذکر نمونه ای از بسیار اجازه میخواهم به یک نکته که به عقیده من در زمینه مسائل اقتصادی مهمترین و اساسی ترین نکته ها است اشاره نمایم. یکی از بزرگترین کارشناسان مسائل اقتصادی و مالی که چند سال قبل فوت کرده و بنیان اساس خیلی از مؤسسات عظیم مالی جهانی را گذاشته است بکنفر سوئدی بود بنام پریا کوپسون که سالها رئیس صندوق بین المللی پول بود. این شخص بعنوان رئیس صندوق موقعی که زائرال دو گل تازه به قدرت رسیده بود مسافرتی به فرانسه کرد و در آنجا رئیس جمهور از او در باره اصلاح وضع اقتصاد کشور نظر خواست جواب او این بود که اگر ما بایلد اقتصاد سالم داشته باشیم باید پول خود را قوی کنیم. همکاران عزیز ایران ما بشهادت معتبرترین نشریات اقتصادی دنیا و نشریات صندوق بین المللی پول صاحب یکی از قوی ترین پولهای دنیاست شما ریال ایران را میتوانید در هر جای دنیا به نرخ بانک مرکزی با هر پولی که میخواهید سهولت تبدیل کنید این یکی از افتخارات و خدمات دولت حزبی است و خدمت دیگر اینکه علیرغم سرمایه گذار بهای عظیمی که در چند سال گذشته در ایران شد و منطقیاً بعلت بالا رفتن قدرت خرید باید مواجه با ترقی قیمت ها میشدیم دولت جناب هویدا موفق گردید ثابت نسبی قیمت ها را حفظ کند امری که اگر بگویم در ممالک دیگر سابقه نداشت لا اقل کم سابقه بوده است (صحیح است).

فرا کسیون اکثریت به استظهار حقایقی که به عرض رسید نه فقط برای اینکه دولت هویدا دولت حزبی است بلکه از این جهت هم که منشاء خدمات مهم و شایان توجهی بوده است با احساس غرور و با کمال میل به دولت جناب هویدا رأی موافق میدهد و توفیق دولت ایشان را در اجرای اصول انقلاب شاه و ملت از خداوند بزرگ مسئلت داپرد (احسنت، احسنت).

رئیس آقای دکتر صدر بفرمائید.

دکتر صدر - من وقت خود را به سرورم بزرگشکپور میدهم.

رئیس - آقای بزرگشکپور بفرمائید.

بزرگشکپور - نکته اساسی که بعنوان تذکری عرض میکنم و ضمن توضیحات همکار محترم بیان شد این بود که ایشان هم قائل به این نکته شدند که مسأله تحول کشور بسوی توسعه اقتصادی نمیتواند هدف باشد و هدف نیست در این برنامه ولی درست این جمله است که در صفحه ۱۰ سطری ذیل عنوان امور اقتصادی و اجتماعی هست بیان میکنند بطوری که در مقدمه عراضم به استحضار رسید البته جناب آقای نخست وزیر بفرمائید هدف دولت تحول کشور بسوی توسعه اقتصادی است بنابر این جمله نمی بایست به این کیفیت نوشته میشد (مر ترضی - در قسمت امور اقتصادی هدف دولت این است نه در تمام موارد) بعد بعنوان موافق تشریف بیاورید و به تفصیل صحبت بفرمائید (بدرصالحیان - خواستند جناب عالی را روشن کنند) متشکرم اما در مورد دیگر بیان کلیاتی شده است عرض کردم کلیاتی که در سطح رهبری مملکت است بصورت برنامه ای که برای اجرای انقلاب شاهنشاهی لازم است ذکر شده. این برنامه ای است که یکبار با افراد ملت ایران به آن توجه دارند و باید از طرف دولت و در برنامه دولت ابراز بشود برنامه اجرای این هدفها و آرمانها هست و بیان این کلیات و بیان این آرمانها نمیتواند جایگزین برنامه بشود در این قسمت توضیحاتی عرض کردم و باطاله کلام بیشتر نمیدانم اما در خصوص جزئیات برنامه در قسمت سیاست بازار گانی نکته ای ذکر شده است که این نکته درخور حمایت شایان ستایشی است و میتواند بعنوان نمونه ای باشد برای دیگر مسائل، برای ارائه راه حل نسبت به دیگر مسائل، این موضوع بسیار اساسی این نکته است که ذکر شده است «تنوع بخشیدن بکارهای صادراتی کشور و گسترش بازارهای خارجی موجود و دست یابی بازارهای خارجی جدید» در این مورد این طرز فکر هایت دولت را ما ستایش میکنیم (احسنت) در این مورد یک چنین سیاستی را تسایید میکنیم و یک چنین رویه ای را

تحسین میکنیم بجهت اینکه در اینجا دولت دقیقاً با مسئولیت اساسی که داشته است به آن مفهوم و به آن نقش اساسی دولت توجه شده است عرض من این است که نسبت به سایر مسائل و موارد هم باید بهمین کیفیت بررسی بشود باید بهمین کیفیت راه حل های اساسی ابراز بشود در مورد سیاست سرمایه گذاری صنعتی این اندیشه این برنامه بطور کلی قابل ستایش است خاصه اینکه بدنبال کوشش های وسیعی است که ملت ایران با هایت و رهبری و راهنمایی شاهنشاه آریسامهر برای تحول صنعتی در مملکت انجام داده و استقبال کرده است چنین مرحله ای را و بطور قطع سیاست سرمایه گذاری صنعتی از طرف دولت یکی از روشهایی است که ما را به موفقیتها و پیروزیهای بیشتر خواهد رساند (صحیح است) اما نکته اساسی این است که اثراتری این سیاست سرمایه گذاری دقیقتر مشخص باشد، بهتر مشخص باشد و از یک آینده نگری بیشتر و دورتری برخوردار باشد منظور عرض من این است که به مسائل و مشکلات آینده توجه داشته باشید نه مشکلاتی که پنج سال بعد یا ده سال دیگر پیش پای ما است ما باید به آن مسائلی فکر بکنیم که در دهه های آینده با آن مسائل و مشکلات ملت ایران روبرو خواهد شد و با توجه به این مشکلات و چنین مسائلی است که بخصوص اثراتری سرمایه گذاری صنعتی از طرف بخش دولتی باید مشخص شود به بیان توضیحات و کلیات بیشتری نمیدانم توجه به موقعیت خاصی که وطن ما در آن قرار دارد، آرمانها و هدفهای خاصی که ملت ایران در پیش دارد، مشکلات خاصی که ملت ما در دهه های آینده با آن روبرو خواهد شد اجتناب نمیکند که این سرمایه گذاری صنعتی بخصوص معطوف به چند قسمت باشد صنایع سنگین، صنایع اتمی که خوشبختانه در موارد مختلف باید بگویم جناب آقای نخست وزیر از پیش گامان این فکر و این نظر بوده اند و مذاکره به این نکته اشاره کرده اند پس این مسئله باید با یک دست بیشتر و با یک وضوح بیشتر از طرف دولت و سازمانهای دولتی دنبال بشود شاید یکی از وظایفی که برای یکی از وزارتخانه های جدید پیش بینی شده است راجع به همین موضوع باشد ولی

چون در برنامه من ندیدم اینست که این نکته را در اینجا توضیح دادم و صنایع دیگر از قبیل صنایع کشتی سازی صنایع فضائی و بخصوص صنایع نظامی این را بطور مختصر و با توجه به مطالبی که عرض کردم بخصوص از نظر مسئولتهای بخش دولتی و با توجه به آراء نمایان ملی استرانی سرمایه گذاری بخش دولتی ایجاب میکند که معطوف بدان موارد باشد اما در برنامه بطور مطلق قید سرمایه گذاری صنعتی شده که با موضوع و توضیح بیشتری را ایجاب میکرد در مورد سرمایه گذاری کشاورزی با هم دقیقاً استرانی مشخص نیست و هدفها آنطور که باید و شاید مورد توجه قرار نگرفته است و با حملاتی که در این قسمت ذکر شده است افاده هدفهای مورد نظر را نمیکند علی ایحال مسئله بسیار اساسی این است که ما بتوانیم در سرمایه گذاری کشاورزی چنین نتیجه بگیریم که با کمترین نیروی انسانی بیشترین محصول کشاورزی و فلاحی را داشته باشیم و همینطور که بموجب توضیحات و فرمایشات و راهنمایی هائی که شاهنشاه رهبر انقلاب بیان فرمودند مواضع اصلی پس از رفع ظلم و ستم مالکان بزرگ از روستاها و روستائیان اینست که ما بتوانیم با کمترین نیروی انسانی بیشترین تولیدات کشاورزی را داشته باشیم زیرا اینجاست که با کشور توسعه نیافته باقی بماند یا تبدیل بشود بیک کشور توسعه یافته در این مورد یک نکته بسیار ضروری است که در این برنامه ذکر نشده و باید ملحوظ نظر قرار بگیرد شاید در زمینه های دیگر بررسی شده باشد و آن مسئله آموزش ملی و انقلابی روستائیان است این آنست که اساسی است که باید به آن توجه شود ما اگر به روستائیان آموزش ملی و دقیق ندهیم اینها نمیتوانند کشاورزی خودشان را بیک کشاورزی مکانیزه تبدیل کنند اگر آموزش های دقیق بگیرند نمیتوانند از تراکتور استفاده کامل بکنند و بخصوص اینکه نتیجه این برنامه و نتیجه این انقلاب این خواهد بود که ما لااگره زیادی از نیروهای انسانی در مزارع آزاد میشوند از سیستم تولید فلاحی آزاد میشوند اینها نباید بیابین بمانند اینها باید در آن حدرشد باشند که فوراً جذب بمنابع دیگر واحدهای صنعتی بشوند اگر یک

روستائی آموزش های لازم را ندیده باشد نمیتواند از حداقل مهارت برخوردار باشد که بعلم مکانیزه شدن کشتزارها بعلمت آزاد شدن نیروهای انسانی از قید و بند تولید فلاحی بتواند جذب واحدهای صنعتی شود و این یک نکته بسیار اساسی و دقیق است که بطور قطع در این قسمت از برنامه دولت باید ملحوظ نظر قرار بگیرد یعنی اگر این نکته مورد نظر قرار نگیرد شاید از این سرمایه گذاری که دولت در قسمت فلاحی و کشاورزی کرده آن استفاده هائیکه باید و شاید بتوان بدست آورد در قسمت سیاست سرمایه گذاری بیکبار دیگر این قسمت از برنامه دولت را این قسمت از آگاهی دولت را از اعماق قلم ستایش میکنم (احسنت) که دولت با هم آن مسئولیت اساسی را در یافته در اینجا دولت میگوید بسیاری از صنایع سنگین و درشته های صنعتی است که چون بخش خصوصی نمیتواند سرمایه گذاری بکند بخش خصوصی نمیتواند تصدی بکند من مکلف هستم برای رفع این نیازهای ملی سرمایه گذاری بکنم و این را بعنوان خطه شی خودش برای سرمایه گذاری ابراز کرده است و این در خور ستایش است و این مرحله است که ما می بینیم انقلاب و رستاخیز نقایح خود را در زمینه هائی بارور کرده و من میخواهم این نتیجه را بگیرم که این طرز فکر و این روحیه و این برداشت باید نسبت بدیگر مسائل اجتماعی ما دقیقاً اعمال بشود و دقیقاً اجراء بقود و اما در خصوص حمایت از صنایع داخلی در مقابل رقابتهای خارجی این اصل بطور کلی درست است یا لازم است ولی کافی نیست هر چند در ذیل همان قسمت دولت اصل حمایت صنایع داخلی را تعدیل کرده است بعنوان اینکه حمایت از مصرف کننده نکند و تحمیل مصرف کننده نشود ولی این نکته زیاد مورد توجه من نیست یعنی من فکر میکنم که اگر در یک شرایطی مصالح ملی ایجاب میکند که مصرف کننده بخاطر اجرائ یک برنامه ملی حداقل تحمیل هم وارد نشود مصرف کننده باید آن تحمیل را بپذیرد از آن دید موضوع را بررسی نمیکند نکته مهمتر از نظر تضمینی است که باید صاحبان صنایع در مقابل این حمایت بدهند تضمینی است که باید عملاً مقررات و برنامه

دولت اعمال بکند بدین کیفیت که آن نقش ارشاد کننده دولت و پذیرش نقش ارشاد کننده دولت را صاحبان صنایع تضمین بکنند یعنی مقررات و برنامه های کار این تضمین را تأمین بکنند یعنی تولید کننده و صاحبان صنایع نباید اینگونه فکر کنند که صرفاً دولت آنها را حمایت میکند ولی برای همیشه کالاهاشان در یک سطح بیرون میآید و برای همیشه صنایع با یک خصوصیت از کارخانه بیرون میآید و فقط کار و کوشش آنها متوجه یک سطح از درآمد باشد پس بطور کلی یک نقش ارشادی دولت شاید مدام نسبت به صنایع خصوصی و بخش خصوصی اعمال شود و این حمایت باید مشروط به آن شرط باشد و این حمایت باید متضمن این امر باشد که حمایت بشوند ولی بشرط اینکه نقش ارشاد کننده دولت نسبت به آنها اعمال و اجراء بشود چون تنها در اینصورت است که ما بیک توسعه صنعتی کامل خواهیم رسید و تنها در اینصورت است که از نیروهای انسانی سرمایه گذاری های خصوصی و سرمایه گذاری های دولتی واقعا در مسیری که لازم است استفاده خواهند کرد این نکته ای است که در این قسمت بفرض رساندم در مورد سیاست وام و استفاده از سرمایه های خارجی با هم به اصلی دولت در برنامه خودش اتکاء کرده است که این اصل قابل حمایت و شایان افتخار است و آن این است که حتی المقدور قراردادها با آن طرفهائی بسته میشود که مصالح ملت ایجاب کند اعلام این اصل بایان سیاست های استعماری اقتصادی و صنعتی بود که بعلمت ما تحمیل میشود در این جهت شایان ستایش است اما نکته اساسی در مورد سرمایه گذاری های خارجی است با هم استرانی و سرمایه گذاری های خارجی است مشخص نیست در این مورد باید کوشش بشود چون برنامه سرمایه گذاری مورد توجه است حدود این سرمایه گذاری ها مشخص نشده است ما خطراتی از این سرمایه گذاریها داریم بخصوص در بخش خصوصی باید برنامه هائی تنظیم بشود و هدف دولت این باشد که سرمایه گذاری های خارجی در بخش دولتی و با مشارکت دولت باشد زیرا غالباً صنایعی که

بخش خصوصی در آن سرمایه گذاری میکند احتیاج به سرمایه های هنگفت ندارند که ما نیازمند سرمایه گذاری خارجی باشیم با اگر ضرورت بحمسایت از آن سرمایه گذاری خصوصی است این حمایت را دولت میتواند بکند این بجهت تالی فاسدی است که در این امور پیدا میشود که من از توضیح و ذکر موارد منصرف میشوم پس باید برنامه و استراتژی دولت در این سمت و معطوف به این نکته باشد (عباس میرزائی) - آقای پزشکپور شما که فارسی بلدید و بان ایرانیم هستید چطور این کلمه استرانی را بفارسی بر نمیگردانید و میروید دنبال این کلمات؟ تذکر بجائی فرمودید البته این یک اصطلاح است که جنبه علمی دارد (رضوی) - خود بان ایرانیت را بفرمائید (آزاهم) برای جنابعالی جناب آقای رضوی توضیح خواهم داد که چرا بیان ایرانیم انتخاب شده ماشاءالله تعداد دوستان و همکاران اکثریت خیلی زیاد است، منم آمادگی دارم که در هر مورد بخواهند توضیح عرض کنم (دکتر رشتی) - مستفیض میشویم اما این اصطلاح است مثل رادیو مثل فیزیک مثل شیمی و البته من سعی میکنم که یک اصطلاح دیگری گیر بیاورم که جایگزین آن بشود (مهرزاد) - رادیو یک اسم خاص است آنهم عرض کردم یک اسم خاص است اگر پیشنهاد بفرمائید یک کلمه مناسبی جای آن بگذاریم تا با کمال میل و رغبت بکار ببریم این تذکر بسیار درستی بود (دکتر متین) - خط مشی مفهوم استرانی است (مثل اینکه دقیقاً آن معنی را بیان نمیکند) (دکتر متین) - استرانی مخصوص کارهای جنگی است (نخیر، در مورد مسائل سیاسی و اجتماعی و حتی اقتصادی دقیقاً بکار برده میشود علی ایحال عرض این بود که در مورد سرمایه گذاری های خارجی باید کوشش بشود که این سرمایه گذاریها در بخشهای دولتی باشد زیرا سرمایه گذاری های خصوصی که بکار میافتند چندان احتیاجی به سرمایه گذاریهای زیاد و هنگفت ندارند و غالباً هم دارای یک منافع است که این منافع بهتر است که سرمایه گذاران ایرانی تعلق بگیرد مثال زیاد است مثل تمام صنایع غذایی و رومی ندارد در این

موارد از سرمایه‌های خارجی استفاده کنیم مثلاً سایر سرمایه‌گذاران در صنایع مصرفی و باموارد دیگر (مهندس عظامی) سیاحت اقتصادی را از نظر بین‌المللی در نظر بگیرد) فکر میکنم همینطور باشد نکته دیگر استفاده از سرمایه‌گذاری خارجی است ناظر به واردی باشد که بطور کلی این را میخواستیم عرض کنم در اصل دوم همین است در اصل دوم که بطور کلی با در نظر گرفتن اصل تکنیکی ما نیازمند به استفاده از آن متخصصان و سرمایه‌گذاران خارجی باشیم اگر نیازمند نبودیم اگر احتیاج نداشتیم اگر خودمان متخصص داشتیم اگر خودمان سرمایه‌لازم را داشتیم چه موردی دارد که دیگر یک سرمایه‌گذار خارجی را بیاوریم سرمایه‌گذاری کند منم عرض همین بود که اگر سرمایه‌بحدکافی داشتیم و متخصص هم در آن رشته داشتیم آن سرمایه‌گذاری از طرف ما صورت بگیرد نکته دیگری که خواستیم عرض کنیم و باید به این هدف توجه شود اینست که بسیاری از کشورها دیده میشوند که با سرمایه‌گذارهای خارجی نوعی از توسعه اقتصادی رسیده‌اند و حتی به این موضوع توجه شده و رسیدگی و بررسی شده است ولی بطور دقیق نمیتوانیم بگوئیم که از یک استقلال اقتصادی برخوردار هستند حتی بعضی از کشورهای اروپای غربی را بعنوان مثال میتوان ذکر کرد منظور عرض این است که ما در این مرحله از گسترش که هستیم بطور قطع باید به این نکات توجه داشته باشیم و برنامه‌ها طوری تنظیم بشود که معطوف به این کار بشود (دکتر المونی) - به اینصورت در دستگاه دولت حمل میشود و در برنامه‌هایی که از سرمایه‌گذاری داخلی میتوان استفاده کرد این کار خواهد شد و تحصیل حاصل است) و اما در خصوص آموزش و پرورش در سطر اول و دوم به این کیفیت قید شده است توسعه سریع آموزش و پرورش در کشور با توجه به اینکه تناسب بیشتر و تعادل بهتر بین سطوح مختلف تعلیم و تربیت ایجاد گردد... و من فکر میکنم حداقل از نظر برنامه باید هدف این باشد که تعادل قطعی برقرار باشد حال اگر با همه کوششها و فعالیت‌هایی که صورت گرفت آن تعادل قطعی نتوانم

میکنیم که کودکان را کدام کود کستان بگذاریم که تقلید دو زبان خارجه یادش میدهند این نمیتواند سیستم آموزشی باشد که انسان‌های ایرانی تربیت کند و آن غم بزرگ آن محنت بزرگ فرار مغزها این نکته است که ما نیروهای پرورده شده و بارور کارآمد و متخصص را از دست میدهم برای این است که فکر کردیم همواره اینها خوب الفبا یاد بگیرند و چگونه شیمی یاد بگیرند چه گونه فرمولهای ریاضی یاد بگیرند ولی هرگز اندیشه نشده چه جور ایرانی فکر کنند چه جور یکسان فکر کنند و یک جور اندیشه کنند این بچه‌های مدرسه وقتی از مدرسه بیرون می‌آیند اگر یک نظام درست باشد و یک روش آموزشی صحیح باشد باید بکجور قدم بردارند و یک جور حرکت کنند و باید هم آهنگ باشند و بجه شمال شهر و جنوب شهر یک جور صحبت کنند و مشرق و مغرب و تبریز و فارس باید یکسان باشند ولی سیستم آموزشی ما امروز این یکسانی آموزش و پرورش را ندارد آن کودکی که به کود کستان ایران و سویس می‌رود با آن کودکی که در یکی از کود کستانهای وابسته به جامعه تعلیمات اسلامی می‌رود و البته مقدس است یک جور نیست آن کودکی که در خانی آباد است با کودکان دیگر یکسان نیستند اگر اینها را بگذارید کنار هم نمیشود فکر کرد که فرزندان یک مملکت هستند (احسنت) این رنج بزرگ کشور ما است باین مسئله اساسی باید توجه شود و الا زیر بنای اقتصادی خوبی میسازید که آقای دکتر بزدان پناه من ستایش کردم عرض کردم که برنامه عمرانی چهارم براساسی برنامه درست و اساسی و افتخار آمیز و بزرگ است ولی هم آهنگ آن باید برنامه‌های افتخار آمیز و بزرگ دیگری هم داشته باشیم زیر بنای اقتصادی داریم میسازیم ولی زیر بنای اجتماعی را باید ساخت و این مسئله آموزش و پرورش است اگر این زیر بنا را نسازیم ما نمیتوانیم در برنامه‌ها موفق شویم نمیتوانیم موفق باشیم در آرزمان ما و در این برنامه‌ها مشهود نیز متأسفانه نظام آموزش مملکت چون از پرورش بآن مفهوم اساسی خودش

یک نشان واحد درخشانی احساس نمیشود ولی نظام آموزش بهرور در جهت معکوس سوق میکند امروز بسیاری از همکاران فرزندانمان را بمدارسی می‌گذارید که حداقل شهر بهای که میدهند سالانه ۳ تا چهار هزار تومان است و دیگران هستند که بعلت اینکه ندارند نمیتوانند فرزندان خود را بمدارسی بگذارند یا اگر می‌گذارند در مدارسی است که سیستم‌های دیگر دارند من عرض میکنم این طرز آموزش و پرورش جامعه را بسمت یک نظام طبقاتی دیگر میبرد و نباید اینطور باشد انقلاب اجتماعی ما برای این بود که اختلافات طبقاتی را درهم بشکند برای این بود که فرزندان ملت ایران همه یکسان از استعدادهایشان استفاده کنند برای این بود که هیچکس بحکم اینکه درآمد خاصی ندارد از استعدادش محروم نشود از امتیازاتش محروم نشود ولی امروز این شیوه آموزش شیوه ایجاد مدارس ملی باین کیفیت و در این سطح در جهت عکس این اصل حرکت میکند هیچ فلسفه‌ای هیچ منطقی نمیتواند این روش را توجیه کند البته میفرمائید یک مشکلاتی برای دولیت هست برای اینکه یک سیستم واحدی را جایگزین این امر بکنند من عرض میکنم این امر از آن قبیل مسؤلیتهای مهم تاریخی دولت است که بخاطر پرورش و اجرای انقلاب شاه و مردم باید این امر انجام بشود حال با هر مبلغ و با تحمل هر کوشش و خسران خالی از اشکال است در این زمینه که از اساسی ترین مسائل و موجب بسیاری از مشکلات ما است تنها لزومی ندارد که ما برویم متخصصینی را بخواهیم از ایشان که حقوقهای گراف بشما میدهم مشغول کار بشوند بگذارید آن آرزمان و ایده عشق بکار و فداکاری را بجوانان ببخشیم که اگر می‌آیند در این مملکت و ما همی هزار تومان میگیرند و کار میکنند خشنود یا نشوند این روش را باید دنبال کنید و مسؤلیت به‌ثمر رسانیدن این روش، مسؤلیت ایجاد این نظام درست آموزش و پرورش با دستگاه‌هایی است که مسؤلیتهای آموزش و پرورش ملت ما را در هر طبقه در هر سطح و در هر طرازی که هستند بعهده دارند در قسمت آموزش و پرورش ذکر شده است که «کلیه اطفال لازم التعلیم در شهرها از پرورش بآن مفهوم اساسی خودش

کردند و در روستاها نیز حداکثر مقدرات مملکتی بکار برده خواهد شد تا ۷۰ درصد کودکان لازم‌التعلیم روستائی تعلیمات ابتدائی را فرا گیرند» عرض بنده این است که این تبعیض و این ایجاد اختلاف بین شهرها و روستاها برای چیست؟ درحالیکه نقل انقلاب اجتماعی ایران متوجه روستاهاست و باید اگر ضرورتی به این تفریق وجدائی بین شهرها و روستاها بنظر می‌آید معکوس می‌بود کما اینکه سیاهی دانش ایجاد شد برای آنکه مشعل انقلاب را بدست بگیرد و روستاها برود و کوشش‌های بزرگ صورت گرفت برای اینکه روستاها هرچه زودتر هرچه سریعتر از قید و بند جهل و بیسوادی رهایی پیدا کنند پس اینطور انتظار میرفت که در این قسمت برنامه دولت اگر ضرورتی به این افتراق و اختلاف بود مورد در نظر روستاها میکرد مسائل و مطالب دیگر به تفصیل در مورد آموزش و پرورش است مسئله پرورش روانی و مسئله پرورش تن یکی از مسائل بزرگی است که بایک توجه خاص باید دنبال بشود و این بحث را بوقت دیگر واگذار میکنم اما درخصوص بهداری ذکر شده است که برنامه دولت این است که خدمات درمانی را بمردم واگذار کنند و امور بهداشتی را خود در دست بگیرد اما یک نکته هست و آن این است که بهیچوجه دولت در این امر اساسی نمیتواند به آن مسئولیت اساسی که بعهده دارد دقیقاً توجه کند مسئله انسانها و این تن انسانها یکی از مهمترین مسائل اجتماعی است از مسائلی است که حداقل در ردیف مهمترین مسئولیتهاست که دولت بعهده دارد اینکه یک فردی بیمار نباشد اینکه یک فردی علیحد نباشد اینکه سلامت جسم فرزندان ملت تأمین بشود و اینکه آنها بتوانند بایک برومندی و سلامت بیشتری نسلهای آیند را ایجاد بکنند از اهم مسائلی است که باید در برنامه دولتی که به آراءهای ملی مانوجه دارد مورد نظر قرار گیرد این توجه را من در این برنامه به این کیفیت نمیبینم بهر حال چه بخواهند امر درمان بیمار بهار بمردم واگذار کنند که برنامه دولت به بنظر بق است و وجه بصورت دیگر بهر حال از این جهت مسئولیت بسیار سنگینی متوجه دولت

است و در این مورد که باز در يك نظم شامخ اجتماعیکه بسمت هدفهای بسیار بزرگ حرکت میکند چگونه باید دولت به تن های مردم به جسم مردم توجه داشته باشد چگونه باید آنها را نیرومند و بیش از پیش سالم و آماده برای کوششهای بزرگ بکنند مسئله بسیار اساسی است که باز برای جلوگیری از اطاله کلام بوقت دیگر موکول میکنم اما نکته ایکه هست در مورد برنامه های درمانی ذکر شده است توجه کامل به بیمه درمانی در حدود مقررات مملکتی بعمل خواهد آمد و مخصوصاً در بخش دولتی که نیروی انسانی عهده دار انجام برنامه های مترقی آینده مملکت است اولاً حدود این مقدرات دولتی نامشخص است تا تعیین است من با این مقدمه اینکه در برنامه دیدم فکر میکردم در این قسمت انجام بیمه های درمانی بنحو تام و تمام جزو برنامه های مسلم دولت است و کاملاً باید همینطور باشد و این نکته است که باید در برنامه ذکر میشد انجام بیمه های درمانی برای تمامی ملت ایران از اولین اقدامات از مهمترین هدفهایی است که بخاطر اجرای پیروزمندان انقلاب باید در برنامه دولت منظور نظر قرار بگیرد این حدود مقدرات ذکر شده این مثل همان موردی است که در مورد آموزش و پرورش ذکر کردم این حدود مقدرات در این جا لافل مشخص میشد که چهل درصد پنجاه درصد یا برای این گروه برای این طبقات این نکته مشخص نشده است اما بایک حدود و مقدراتی برای ما مشخص کرده اند و آن این است که مخصوصاً در سازمانهای دولتی که نیروهای انسانی عهده دار برنامه های مترقی مملکت است من نمیدانم این چه تبعیضی است که برای کارمندان ادارات قائل شده اند چرا باید اینطور وانمود شود که خدای نکرده دولت فقط دولت سازمانهای اداری خواهد بود بکاش که مورد دیگری برای بیان این مثال ذکر میشد بهر حال با این کیفیت باز من میتوانم عرض کنم که نوعی تبعیض است که در این برنامه بنظر میرسد در مورد رفاه اجتماعی پرنسیپی که در این قسمت بطور کلی دولت ذکر کرده است در برنامه پرنسیپی است درخور حمایت و در

خور ستایش (عباس میرزائی - بجای کلمه پرنسیپ هم لغتی نداشتم بفرمائید؟) عرض کنم اصول (نخست وزیر - اصول) اصول خناب آقای هویدا فرمودند (عباس میرزائی - روش) شما عرض کنم روش هم نیست بهر حال اصول به مفهومی که آقای فرمودند روش گرچه روشن نیست بهر حال درخور ستایش است اما چند نکته هست رفاه خانواده بخصوص در خور ستایش بسیار است اما یک نکته را میخواستم عرض کنم که اگر توجه باین نکته هست که حتماً هست بسیاری از مقررات و موازین کنونی ماحاکی از این است که اصل اصالت واحد خانوادگی از نظر مردها عرض نمیکند از نظر مقررات و موازین کیفری و خصوصی آن تبعیض و احترام لازم را قائل نیستند بجهت صورت؟ من عرض میکنم این زمینه نیست که اگر يك کارمند دولت اولاد بی پیدا کرده امی ده تومان باو حق اولاد میدهند این درست نیست و قتیقه ما قائل باین هستیم که باید اصل رفاه خانواده است مشخص کند باید بر بدهائی پیاده شود اصول است با برنامه های ایران شده یکی از مواردی را که من عرض میکنم این است که واقعاً در نظر گرفته شود بجز این فرزند و بالاخره يك وجود ایرانی که پابندیا میکند ده تومان است وقتی این اصول را دولت قبول دارد چه بهتر که این نقاط ضعف برطرف شود موارد دیگری هم هست پدر يك خانواده محکومیت کیفری پیدا میکند کارمند اداره است مجازات تبعی سوای مجازات حبس دارد از کار اخراج میشود ولی مقررات ما کسان دیگر را هم مجازات میکند و آن فرزندان معصوم آن پدر هستند پدر آن خانواده است که با تمام آن جرم مجرم تشخیص شده و مجازات میشود ولی آنها هم مجازات میشوند پس من میخواهم عرض کنم که این اصل رفاه خانواده اصلی است مقدس اصلی است قابل انکاء اما برنامه های ایران نشده این دو موردی که عرض کردم دو مورد بسیار مهم است دو موردی است که اگر رعایت بشود اجرا بشود تغییرات لازم بوجود بیاید مقررات لازم تنظیم بشود آن وقت است که ما این اصل را پیاده کرده ایم

در مورد عمران روستائی ذکر شده است که دولت معتقد است نوسازی روستاهای کشور با توجه بمقتضیات توسعه اقتصادی یکی از مهمترین وظایف کنونی بشمار میرسد و مکمل انقلاب اجتماعی و ملی ایران در زمینه اصلاحات ارضی خواهد بود این باز بطور کلی قید شده این آرمان بسیار درست و بسیار شکوهمندی است هدفی است عالی و برای اجرای این آرمان و این هدف من هرچه بررسی کردم در این جا برنامه بطرحی ندیدم نکته بسیار اساسی در مورد تأمین مسکن است در مورد تأمین مسکن در برنامه دولت اینطور عنوان شده که بخش خصوصی قسمتی از احتیاجات مردم را تأمین نماید عرض من این است که این اصلی است که در نظر گرفته شده مسئله تأمین مسکن را تا حدی در شهرها تأمین خواهد کرد من مورد دیگری ندیدم که در خصوص تأمین مسکن توجهی بمسئله تأمین مسکن در روستاها شده باشد اینکه پیش بینی شده است بخش خصوصی انجام این امر را بر عهده بگیرد بخش خصوصی در شهرها کار میکند آنهم در شهرهای مشخص بخش خصوصی نمیشود برود در جوشقان خانه بسازد نمیرود بندرتنگه خانه بسازد در تهران یا اصفهان با نقاط دیگر این کار را میکنند و بخصوص از این نظر هیچ نوع کوششی از ناحیه بخش خصوصی در روستاها نمیشود انتظار داشت بنابراین با این طرح کلی که به این کیفیت تنظیم شده است و پیش بینی شده است این فعالیتها را ناظر بشهرها خواهد کرد (مصطفوی نائینی - آن نو سازی دهات را که ملاحظه فرمودید مربوط به روستاها است که دولت خودش میکند) اگر تأمین مسکن را قائل به این بشوید که فقط ناظر بشهرهاست بحثی نیست در مورد دادگستری ذکر کلیاتی شده است تا جائیکه من بخاطر دارم این کلیات در همه برنامه های دولت بوده است من ۱۲ سال است و کیل دادگستری هستم و ۱۲ سال است که میبینم از جمله برنامه های دولتها تدریج درمجا کمات است و این ۱۲ ساله هیچوقت این برنامه اجرا و پیاده نشده دلیل چیست دلیل این است که بذکر يك کلیات اکتفا شده است دقیقاً بیان

نمیشود که آخر این برنامه چیست دقیقاً باید بیان شود که این تسریع محاکمات چطور باید باشد اصولاً حالا بگذریم از این اصل که تسریع محاکمات اصولاً ناپسندیده می‌تواند قابل بحث باشد ولی بفرس اینکه هدف تسریع محاکمات باشد به چه کیفیت باید باشد و همانطور که عرض کردم حد اقل در این ۱۲ سال سابقه و کالت بر نامه‌هایی که عنوان شده این مسئله را در بر داشته است و باور بفرمائید علت اینکه انجام نشده این است که يك برنامه جامع تنظیم نشده که به چه کیفیت باشد به چه کیفیت داد گاهها گسترش پیدا کند به چه کیفیت مقررات انجام بشود در چه زمان در چه مدت آخر ما میبینیم این برنامه‌های اقتصادی که داریم و معین است در چه مدت با چه مبلغ اصولاً نظم برنامه ریزی یعنی همین هدف معلوم وسیله معین بود چه معین این را میگویند سیستم برنامه ریزی و الا نکریمیکم که مثلاً تمام تهران آسمان خراش باشد ولی این در چه مدت و با چه وسیله‌ای نتیجه خواهد رسید و علت اینکه من ۱۲ سال است اینرا میبینم و بخاطر هم دارم که بهمین کیفیت بوده است خاصه اینکه گاه دیده میشود واقفان این موضوع شاید دقیقاً بررسی نمیشود الا الآن مسئله تسریع محاکمات مطرح است از فرصت استفاده میکنم جناب آقای دکتر صدر تشریف دارند انتقال داد گاههای بخش تهران از کاخ دادگستری این نه تنها مفید نبود البته به آن منظور نبود اما مشکلاتی ایجاد کرد البته انتقال داد گاههای بخش به این منظور بوده است که دعای مربوط به رسیدگی به دعای مخانواده در آن متمرکز شود و مستقر بکنند ولی در کاخ دادگستری بسیاری از سازمانها بودند که اینها اصولاً بمردم کاری نداشتند و از نظر گردش دستگاه قضائی چرخ پنجم بودند بازرس کل کشور مردم با آن کاری نداشتند این داد گاه بخش است که قسمت اعظم مراجعات مردم به آنجاست بخصوص مردمیکه در نواحی جنوب شهر زندگی میکنند مرجعشان این داد گاه بخش است یعنی داد گاه بخش است که باید پرونده‌اش را از داد گاه بخش بردارند بداد گاه شهرستان ببرند این داد گاه بخش است که هر شعبه‌اش روزی ۱۵ وقت برای رسیدگی داده آن مردیکه

سیصد تومان اقامه دعوا کرده چطور بلند شود برو دخیابان فرصت و گذشته از این غالب این وقتها که داده شده چون طرفین دعوت بحضور در کاخ دادگستری شده اند تجدید خواهد شد یعنی تمام این اوقاتی که در مدت ۵ ماه ۶ ماه بوده حالا مسلماً باید بشود یکساله - دوساله در حالیکه ما سازمانهای دیگری داشتیم که اینها با مردم کاری نداشتند مطلقاً اینها با رباب رجوع کاری نداشتند بعداً اگر قرار بود که یکی از اینها کاخ دادگستری را ترک بکنند نبودن آنها تأثیری نداشت.

رئیس - آقای یزشکیور وقتان تمام شده

است .
یزشکیور - من فکر میکنم یک ربع بیشتر تصدیق ندهم .

رئیس - خانمها و آقایانی که موافقت آقای یزشکیور مطالبشان را ادامه بدهید خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) بفرمائید .

یزشکیور - در مورد دادگستری البته مطالب دیگری هم بود و موضوع همین است که بطور کلی يك برنامه‌ای که دقیقاً حاکی باشد از اینکه تحول چگونه صورت خواهد گرفت من ندیدم در مورد اصلاحات ارضی و نکات بسیار جالبی البته در برنامه دولت ذکر شده هر چند قبلاً هم تذکره کردم ولی این نکته را عرض میکنم که هیئت محترم دولت نمایندگان محترم قبول دارند که اصلاحات ارضی در واقع يك تحول و يك نهضت اجتماعی است (صحیح است) و از مهمترین ریشه‌ها و مبانی انقلاب اجتماعی ایران است (صحیح است) که در این مورد باید در روستاها توجه خاصی مبذول شود که روستائیان به این اصول انقلاب آشنائی و آگاهی دقیق پیدا کنند و بار دیگر نکته‌ای را که قبلاً عرض کردم یعنی آموزش ملی انقلابی در این قسمت عرض میکنم شاید لازم باشد برای اجرای آموزش ملی انقلابی سمینارهایی تشکیل شود دروس مخصوص داده بشود از راهنمایان و استادان مؤمن به انقلاب استفاده بشود روستائیان بعد از اینکه مالک زمینین شدند در واقع دقیقاً آنها را مالک يك روح انقلابی بکنند

آن روحیه انقلابی را دقیقاً پیدا بکنند این است که مسئله آموزش ملی انقلابی به این نکته‌ای است که بطور کلی مطرح میشود البته برنامه‌های اجرایی یا برنامه‌های تفصیلی‌اش هر گاه مورد پسند افتد مورد بررسی و تأیید قرار خواهد گرفت نکته دیگر که نکته‌ای است بسیار مهم و حداقل از برای مایان ایرانیست ها یکی از نکات بسیار اساسی است این مسئله انقلاب اداری است که در اینجا بعنوان امور اداری توجه شده است و ذکر شده است که اصل انقلاب اداری که در روز افتتاح مجلسین از طرف شاهنشاه آرپا مهر مقرر گردید نظام اداره امور مملکت و بهبود روشهای اداری است که در این زمینه دولت سر بیا طرحهای لازم را تهیه و بموقع اجرا خواهد گذاشت البته این طرحها هنوز نیامده است یعنی در مورد انجام امر انقلاب اداری هنوز برنامه‌ای ابراز نشده این را مو کول کرده اند بوقت دیگری که این طرحها و برنامه‌ها تهیه خواهد شد. برای کشور تا درباره اوسنجش و بررسی بشود علی‌ایحال حق بود که در این برنامه مطرح میشد حالا بعد مطرح خواهد شد بسیار خوب نکته‌ای را باید عرض کنم اینست که باز قید این کلیات این برنامه نشد چون یکی از مشکلاتیکه ما داریم این است که پهر حال ما میبینیم سالهاست که با فساد اداری مدام مبارزاتی میشد تا آلبان دیده میشد همان متصدیان با همان از گانهائیکه اگر قرار بود نقشه اجرا بشود بر نامه‌ها اجرا بشود شامل حال آنها میشد خوب آنها هم این شعارها را میدادند این برنامه باید اجرا بشود که دولت به چه کیفیت قائل هست که این انقلاب اداری باید انجام بشود باید اجرا بشود چه مواردی هست که باید مشمول این انقلاب اداری بشود که آیا دولت به بعضی از تبعیضات که در خیلی از ادارات هست به آن توجه خواهد کرد در برنامه ذکر خواهد شد اینها بطور کلی مسائلی است که باید مورد نظر قرار بگیرد تا بشود گفت که ما به سمت يك انقلاب اداری حرکت میکنیم تا بشود گفت که ما معطوف به انقلاب اداری هستیم و الا اگر این مطالب گفته شود چندی بعد خواهد گذشت و باز ممکن است که غالب همین سازمانها باشند

بالاخره انقلاب یعنی چه؟ انقلاب یعنی تحول، انقلاب یعنی تحول شدید لابد يك مواردی هست که تحول شدید را ایجاد کرده آن موارد باید مشهود بشود و آن موارد مشمول تحول و انقلاب قرار بگیرد و چنین چیزی مطلقاً مشهود نیست و صرفاً به بیان آن اصل اکتفا شده و در آن قسمت فعلاً دولت برنامه‌ای ابراز نکرده است خوب بعد اگر دولت برنامه‌ای ابراز کرد در باره آن بحث خواهد شد و فعلاً این قسمت را بعنوان برنامه نمیشود شناخت در خصوص روابط خارجی و بین‌المللی باصل سیاست مستقل ملی انکاء شده است بسیار درست است اصل سیاست مستقل ملی رستاخیز آئین شاهنشاهی ایرانست در پهنه سیاست جهان مبارزه و قیام شاهنشاهی ایران است بر ضد استعمار و تجاوز و تعدی این اصل با مفهومی عمیق تر وسیعتر و گسترده تر و همه جانبه‌تر باید شناخته شود و باید راهنمای کوشش‌های ما قرار بگیرد و بدین کیفیت همانطور که کامپانی برداشته شده است ما نقش بسیار مؤثر تر و فعال‌تری را در صحنه سیاست جهانی و برای احقاق حقوق ملی خود خواهیم داشت و در این قسمت يك توضیح بیشتری يك توضیح بیشتری بخصوص يك توجه بیشتری به نقش سیاست خارجی ایران در پهنه سیاست جهانی ضروری بنظر میرسد همانطور که واقفان شاهنشاه در گفتارها و فرمایش‌های خودشان هدایت میفرمایند که نقش جهانی ملت ایران را بخصوص اینکه در فرمایش اخیر فرمودند ما بدنبال آن هستیم که در جهان پایه‌های تمدن دیگری را استوار کنیم این مفهوم بسیار بزرگ است احساس آن رسالت و نقش بزرگ تاریخی است که باید بار دیگر ملت ایران در جهان تمدن دیگری را پایه گذاری کند و ملت ایران باید راهنمای جهانیان باشد این مفهوم و يك چنین روحیه‌ای ما وضوح بیشتر با آشکاری بیشتر در برنامه ما مقتضی است که انعکاس پیدا کند در مورد برنامه‌های امور دفاعی درست است که این توضیح و این توجه دولت و جناب آقای هویدا که ما قبل از هر چیز برای دفاع از زندگی خود و قبل از هر امر به نیروی دفاعی خود باید اندیشه کنیم اعتقاد ما در آن قسمت به آن اندازه است و معاطرات را به آن اندازه می‌شناسیم

و مشکلات را به آن اندازه واقف هستیم که ما يك شعاری داریم که باید در برابر دشمن مسلح از دندان تا نای مسلح باشیم اگر ما به آن آینده نگری توجه کنیم آن آینده نگری در قیامتیکه من بوط و ناظر به صنایع بود صحبت کردم و مطالبی را عرض کردم و چنین ایجاب میکند که باشد با تمام قوا با تمام تیر و برای تجهیز خود دفاع از خود آماده باشیم در این مورد هست که بنظر میرسد بجا است که ششهای بزرگ صورت بگیرد برای اینکه ملت ما متکی به صنایع نظامی باشد ما بتوانیم آنچه را که برای دفاع احتیاج داریم تاحدی که مقدر هست خود تهیه کنیم کوشش در این راه کوشش بزرگ دیگر است که ما از بسوی آرمانهای ملی هدایت خواهد کرد من دیگر بیش از این مصدع نمیشوم (احسن) امیدوارم این احیانت من باب تأیید باشد که من باب خستگی و بار دیگر سخنی که در ابتدای گفتارم عرض کردم تکرار میکنم که بحث و بررسی نیست بمواد و برنامهها بر طبق اصول است و بخصوص بکوشش و میهن پرستی و کفایت شخص جناب آقای هوبدا معتقدیم اما نسبت به برنامه های دولت حزب اکثریت بدلا بلیکه عرض شد جز آن قسمت هائیکه بیان شد نمیتوانیم موافق باشیم. (احسن).

رئیس - آقای صدری کیوان بفرمائید.

صدری کیوان - بنام نامی خداوند علنی اعلی و بالتجاء به بارگاه کبریا پیش که قلوب همه ما را به نور معرفت و حقیقت روشن فرماید و بر زبانهای ما جز سخنان حق و گفتار نیک جاری نفرماید بعنوان موافق با برنامه دولت آغاز سخن میکنم (احسن) اجازه میخواهم برای حسن مطلع عرایض بنده ام صادق و اذانا نازن بزم و لئن شکرتم تلاز بدتکم چند شکرگزاری به پیشگاه با عظمت خداوند علی اعلی تقدیم کنم در صدر این شکرگزاری ها شکرگزاری از نعمت و جودی شاهنشاه آریامهر و عزیز و محبوب ما است (احسن) رهبر العیقدری که از او ان سلطنت پر افتخارش آنی از فکر رفاه و آسایش آحاد و افراد این ملت فارغ نبوده کلبه اوقاتش مصروف پیشرفت بهبود زندگی ترقی تعالی به روزی بهسازی، نویسازی هم پایه گردن اجتماع ایرانی با جوامع مترقی و پیشرفته و بالاخره مزید حیثیت بین المللی ما گردیده و

منجز برنامه دولت در کلیه شئون مختلف مملکتی ماذکر شده و توضیح داده شده است در مورد سرمایه گذاری بنده معتقدم که دولت وظیفه خودش را از نظر رعایت ارجحیت و اولویت طرحهای سرمایه گذاری ذکر کرده اگر مطالعه بفرمائید این مطلب دستگیرتان خواهد شد در مورد سرمایه گذاری اگر برادر عزیز من ناراحت نمیشود حضورشان عرض میشود استراتژی و اهداف کاملاً مشخص است دولت قسمت اعظم هفتش از بداد سطح کشت و از بداد سطح تولیدوار تقاضا سطح درآمد کشاورزان است که کاملاً در اینجا ذکر شده است در مورد آموزش و پرورش باید حضورشان عرض کنم ایجاد تناسب و تعادل قطعی امکان پذیر نیست چون این مطلب را از دو جهت باید مورد توجه قرار دهیم یکی از نظر کیفی و یکی از نظر کمی - از نظر کمی تعادل امکان پذیر نیست بین دانش آموزان و دانشجویان يك دانشگاه امکان ندارد تعادل قطعی برقرار شود یعنی بین محصل مدارس و دانشجویان دانشگاه همینطور از نظر کیفی ممکن است تعادل ایجاد شود ولی تعادل قطعی بهیچوجه امکان پذیر نیست بر نامه مدارس هم اعم از روستائی و دولتی و ملی و شهری همه یکی است و همان کتابیکه در مدرسه دولتی تدریس میشود در مدرسه ملی هم تدریس میشود و تفاوتی بنظر من نمیرسد. یادداشتهای بیشتری دارم عرض کردم موظف هستم بسیار کوتاه صحبت کنم که وقت به سخنرانان دیگر هم برسد و اما عقیده خودم را جمع به برنامه دولت جناب آقای هوبدا نخست وزیر عزیز و خدمتگزار ما بنده معتقدم که برنامه دولت جناب هوبدا منطبق با احتیاجات ملی و مملکتی در گذار اهداف مقدس انقلاب ششم بهمین رعایت اصول اعتقادی حزب ایران نوین تنظیم و تهیه شده است (صحیح است) خیلی واضح و خیلی روشن اصول کلی سیاست اقتصادی، اجتماعی و فعالیتهاست که در آینده باید انجام شود کلاً در این برنامه ذکر شده است جناب هوبدا بنده حضورتان عرض میکنم جناب عالی مستحضرید این مطلب را عرض میکنم و بعرایض خانم میدهم ما ملت ایران عقیده ای داریم و آن این است که معتقدیم افکار تاتاریک نیت خیر و رهبر بهای شاهنشاه

معظم همواره پاسخگوی نیاز زمان و مظهر ازاده ملت ایران و آرمانهای مقدس ملی و اهداف مقدس ملتی ما بوده و میباشد پس جنابعالی اگر در صدر برنامهتان این مطلب را ذکر کرده اید که برای انجام وظایقتان و برای رسیدن به اهداف ملی همواره به الهام از نیت خیر شاهنشاه اقدام خواهید فرمود بشما اشارت میدهم که بر نامه شما حرف بحرف و جزء بجزء مورد تأیید و پشتیبانی قاطبه ملت ایران است (صحیح است) و همینطور که در این مدت در سایه الهام از نیت خیر شاهنشاه مؤید و موفق بوده اید در آینده هم شما و همکارانتان که همه از افراد بصیر و مطلع و وطن پرست انتخاب شده اند به امید بازتعالی موفق خواهید شد که بر نامه را مومومو بمرحله اجرا در بیاورید بنده بیش از این وقت ندارم چون قول داده بودم بیش از ۷-۸ دقیقه مزاحم نشوم البته در حدود ۵۰ صفحه هم مطلب دارم ولی مصدع نمیشوم (احسن).

رئیس - آقای فضائی بفرمائید.

فضائی - در بیانات جناب آقای نخست وزیر در جلسه گذشته اجازه ای بود و اظهار مباحثات و افتخار کرده بودند که روز آغاز کار دولت مصادف است با میلاد مسعود حضرت امیر مؤمنان و همچنین شروع کار دولت مصادف است با ایام شکوهمند و افتخار آمیز جشن تاجگذاری شاهنشاه آریامهر بنده هم میخواهم از همین اشاره و نکته استفاده بکنم و از طرف فراکسیون پارلمانی حزب مردم این تقارن مسعود را بدولت حاضر تبریک بگویم (احسن) ما آرزو میکنیم که دولت جناب آقای هوبدا در اجرای نیت شاهنشاه آریامهر و در خدمت به مملکت و ملت موفق باشد (انشاءالله) اینکه آرزوی توفیق این دولت را میکنیم نه من باب تعارف و کرافه گوئی است بلکه بنا بر يك فلسفه ای است که ما در حزب مطالعه کردیم و بحث کرده ایم و این فلسفه را قبول کرده ایم و بخصوص بسخاطر میآورم که دبیر کیل حزب پر و فسور بحیثی عدل باره در این باب تأکید کرده است که ما معتقدیم همیشه شکست و عدم موفقیت دولتها با زبان مملکت و ملت همراه است (صحیح است) بهمین

جهت یکدسته شاهدوست و وطن پرست نمیتواند دلخوش با راضی بشکست دولت باشد که از طرف شاهنشاه منصوب شده و در مجلس دارای اکثریت است (صحیح است) سهم ما در کمک دولت و در برابری بدولت برای توفیق او البته يك سهم معینی است این سهم عبارت از این است که مسافرت ضعف و فتوری که احياناً در کار دولت پیش میآید با کمالات صراحت تذکر بدهیم بدون اینکه هرگز حاضر باشیم خدمات آنها را در گون جلوه بدهیم (آفرین) خدمات آنها را باید قبول داشته باشیم و اگر نقص ضعف و فتوری در کار هست باید تذکر بدهیم تا باز دولت در صورتیکه استدلال ما را قبول نکند و اکثریت نیز آنرا بپذیرد در مقام جبران نقائص برآیند و بالاخره خود را برای توفیق هر چه بیشتر بخدمت ملت و مملکت آماده تر سازند بحث بنده در برنامه دولت بدلائلی بسیار کوتاه است (احسن) میتوانم این بدلائل را بطور فهرست شماره بکنم شاید در صدر این بدلائل باید این موضوع قرار بگیرد که اتفاقاً در برنامه دولت هم به آن اشاره شده است و آن این است که بعد از ششم بهمن در واقع برنامه های اساسی مملکت بدست طراح بزرگ انقلاب ششم بهمن ترسیم شده است و در واقع برنامه دولتها همانطور که تذکر داده اند در حدود فرامین انقلاب است بعلاوه برنامه حاضر بیشتر ناظر است بر برنامه چهارم و قسمتی از این برنامه را يك گزارش توجیهی از مواد برنامه چهارم تشکیل داده است اما هنوز لاقبل بر نامه چهارم رسماً در دسترس ما نیست و نمیتوانیم آنطور که باید مسائل را تجزیه و تحلیل کنیم (چند نفر از نمایندگان - آقا مسافرت) مثلاً مبلغی که ذکر شده است در عرض ۵ سال خرج خواهد شد تا گزیر باید برنامه در دست باشد تا ببینیم این مبلغ بین ۵ سال چگونه تقسیم شده است و هر قسمت از این مبلغ بین وظایف و کارهای دولت چگونه تقسیم شده است. بهمین جهت شخصاً معتقد هستم که بحث در برنامه دولت یعنی برنامه ای که فعلاً بمجلس تقدیم داشته اند یعنی بدون دقت در برنامه چهارم که در واقع میتوان گفت هم اساس این برنامه است و هم تفصیل این برنامه است آسان نیست

بهمین جهت است که اجازه میخوام از نظر تشخیص اینکه دولت با چه روش و با چه ترتیبی برنامه پیشنهادی خود را اجرا میکند و راه بحث پیدا بکنم قدری نگاه بکار گذشته دولت بکنم و از آن راه، راهی برای بحث پیدا بکنم اصولاً وقتی بفعالیت دولت نگاه میکنم با يك نظر این فعالیت را بدو گروه متمایز و مشخص میتوان تقسیم کرد يك قسمت عبارتست از برنامه های بزرگ مملکتی که بخصوص در ششم بهمن بدست اعلیحضرت همایون طرح ریزی شده است و در واقع جنبه طرح ریزی برنامه های بزرگ ملی ما را دارد و باز در همین زمینه است فی المثل برنامه زوب آهن برنامه سیاست مستقل ملی و نظائر آن در این برنامه ها که در واقع از برنامه های بزرگ مملکتی است بخصوص توجه شاهنشاه و حتی ترسیم خطوط اصلی کار در آن خوب پیدا است بخصوص نظارت و مراقبتیکه میشود کاملاً مشهود است البته برای دولت افتخار بزرگی است که مجری این طرحها و این برنامه ها است و ما عقیده داریم که دولت حاضر کوشش بسیار شایسته و ثمر بخشی برای اجرای این برنامه های بزرگ مملکتی بخصوص برنامه بزرگ انقلاب شاه و ملت و سایر برنامه های عظیم ملی کرده و پیشرفتهای آن محسوس است گروه دوسه عبارتست از کارهای عادی و جاری دولتی؛ مسائلی از قبیل بهداشت، کارآموزش و پرورش، امور مربوط به راه و سایر مظللبیکه بالاخره کارهای جاری دولت است و میشود آنها را بعنوان برنامه های درجه دوم از يك نظر تعبیر کرد، اعتقاد ما این است که دولت در این برنامه ها اگر چه کوشش کرده است ولی توفیق او کافی نبوده است (صحیح است) این برنامه های جاری اگر چه ظاهرأ بواسطه اینکه به آنها عادت کرده ایم کوچک شمرده میشود ولی چیزی است که مردم دائم با آن سروکار دارند و بهمین جهت همه روزه با آن مواجه هستند، بنده معتقد هستم که دولت باید توجه کامل و دقیق همراه با کوشش فوق العاده ای که درباره برنامه های بزرگ مملکتی میکند در باب مسائل جاری دولت هم بکند البته در يك ملت زنده عناصر منقد و انتقاد کننده وجود دارد، رضایت

عدم رضایت وجود دارد، اما اگر احصاء بکنیم میبینیم که در سراسر مملکت يك نفر پیدا نمیشود که نسبت به برنامه های بزرگ مملکتی از قبیل برنامه انقلاب شاه و ملت، از قبیل برنامه زوب آهن، از قبیل برنامه ایجاد سیاست مستقل ملی کوچکتر بن اعتراض و انتقاد داشته باشند اگر گاهی انتقادی و عدم رضایتی هست در باره کارهای جاری و روزمره است، این است که بخصوص حزب مردم توجه دولت را میخواهد معطوف باین نکته کند راجع بمسائل جاری و روزمره توجه بیشتری داشته باشد (دکتر المونی - مواردش را هم بفرمائید) اطاعت میکنم، بنده شخصاً در مورد کوشش های آقای وزیر آموزش و پرورش در کارهاییکه کرده اند و وظایفی که انجام داده اند اعتقاد دارم بخصوص اعتقاد دارم که ایشان در مدت کار خودشان يك خدمت بسیار ارزنده کرده اند و آن اینست که در معلمان کشور يك روح پیشرو زنده تر به عشق بوطن و مملکت و شاهنشاه دمیده اند که آثارش را میبینیم (صحیح است) معهداً دوینغ نمیکند که این انتقاد را بکنم که همین الان که در خدمت شما هستم به بسیاری از شهرستانها معلم فرستاده نشده است و کسر معلم دارند (صحیح است) البته يك مقدار این کار مربوط میشود بعد بریت و يك مقدار مربوط میشود به اشکالاتیکه از نظر مزایا برای نقاط دور دست و در حتی نقاط دور از مراکز استانها وجود دارد و بایستی این نقائص برطرف شود، بهر حال انتظار از يك وزیر آموزش و پرورش فعال این است که در این وقت سال و ماه دوم تحصیلی مدارس مخصوصاً در جاهای دور دست خالی از معلم نماند، مثلاً در حدود کرمان ما اطلاع داریم که ۱۴ نفر کسر معلم هست. در مورد بهداری باید قبول کنیم که استاندارد بیمارستانهای ما خیلی پائین تر از میزان قابل قبول است، مقصودم بیمارستانهای دولتی است بخصوص پزشک در بیمارستانهای نقاط دور دست خیلی کم است و مردم از این جهت ناراحتی دارند، یکی از مسائلیکه وزارت بهداری حتماً باید به آن توجه بیشتر بکند مسئله مبارزه با سل است وضع مبارزه با سل متناسب با شیوع این بیماری و میزان آن در مملکت نیست با سه چهار آسایشگاه در واقع غیر مجهز که یکی از آنها در همین مازندران ما هست با این بیماری نمیشود واقعاً مبارزه کرد (دکتر المونی - در قصر شیرین با مازندران ۴) و کلاهی مازندران اینجا نشسته اند که بنده جزو موکلینشان هستم، (دکتر متین - شما سرور ما هستید) در مورد مالاریا حقیقتاً کوشش خوب و مبارزه ای عالی انجام گرفته اما مانند مالاریا باید يك سازمان مجهزی هم برای مبارزه با سل وجود داشته باشد و اعتبار مناسبی در نظر گرفته شود ما مسئله حمایت از صنایع متوسط یکی از مسائلی است که حتماً دولت باید به آن توجه کند، در مورد همین صنایع روغن کشی ملاحظه میکنید غالب کارخانه های مولد روغن نباتی در مقابل دو کارخانه بزرگ و قدرت و تبلیغات آنها دارند از ما در میآیند و بعضیها از ما در آمده اند و متأسفانه چون اطلاع بنده بیشتر درباره مازندران است باید از مازندران مثال بزنم، آقای دکتر متین و آقای مهندس کیا شاهد هستند که در برابر چه مشکلاتی پیدا شد و يك مرد بسیار شریف که پیشرو صنعت روغن سازی بود یعنی مرحوم چیت ساز متوقف شد و دق کرد در حالیکه همه مردم مازندران به او احترام داشتند (صحیح است) همین الآن در همان شهر و در شهرستان ساری خیلی از کارخانه هائیکه به تصدیق دولت سالم است بواسطه رقابت دارند از ما در میآیند ما که نباید بنشینیم و نگاه بکنیم که همه اش فی المثل شوربهای افراطیون درست در بیاید، امروز در دنیا برای اینکار فکرها اندیشیده اند، نگذارید صنایع کوچک در مقابل صنایع بزرگ از ما در بیایند و آنها را بلع بکنند و بنده از این جهت مخصوصاً توجه دولت را بحفظ و حمایت صنایع کوچک جلب میکنم مخصوصاً میخوام که در مورد رقابت صنایع بزرگ در مقابل صنایع کوچک تدابیری بیندیشند که صنایع متوسط و کوچک در شهرهای مختلف حفظ شود مافقط بایک سیستم اعتباری به این صنایع کمک میکنیم در صورتیکه در جاهای دیگر سیستم های مختلف دیگری هست که ما از آنها استفاده نمیکند، در مورد سیستم اعتباری هم باید عرض کنم این روشها دوبرابر و سه برابر

خواستن در مقابل قرضی که میخواهند بکسی بدهند موجب میشود که سرمایه در آن راهی که باید بقیقت بکار نیفتد و آن شخص مجبور است در مقابل قرضی که میگیرد در آن راه سرمایه را بر سره بر آن قرض ملک و ساختمان داشته باشد تا بتواند قرضی بگیرد و کارش را راه بیندازد این است که تجدید نظر راجع به این مسائل واقعا از نظر حمایت صنعتی لازم است. (دکتر الموتی) سه برابر میگیرند تازه وثیقه جعلی از کار درمیآید و سر دولت کلاه میروند) اتفاقاً بنده معتقد هستم وقتی شرایط غیر منطقی و سنگین باشد فقط اشخاص متجاوز از این شرایط استفاده میکنند زیرا هیچوقت پای بند هیچکاری نیستند اما مردم شرافتمند اگر شرافتشان و در ضمن کارشان را شما بوثیقه بگیرد قطعاً نجات در همین کار خواهد بود، در سال قبل دولت پانزده میلیون دلار کسر صادرات داشت البته نسبت مهمش مربوط بود به ۴۰٪ کسر تولید پنجه که در نتیجه همین آفت معروف به گرم خاردار پیدا شده بود و بهر حال صادرات ما از ۱۵۰ میلیون دلار به ۱۳۵ میلیون دلار تنزل داد این امر چرا پیش آمد؟ دلیل آن بود که یک کار جاری و عادی یعنی مبارزه با آفتی که هنوز توسعه نیافته بود بموقع انجام نشد (صحیح است) پس در واقع باید توجه کرد که همین کارهای جاری و عادی ممکن است خسارات زیادی وارد کند و حتی موجب بشود که در راه ترقی و پیشرفت مملکت خللی وارد بیاید، در سال جاری شاید کسر محصول پسته ما به ۶۰٪ برسد در سال قبل در حدود ۷۰٪ از دامهای نقاط جنوبی از بین رفتند اما ما در مقابل زیانهای که به مردم وارد میشود و چون مملکت وسیع است در هر جایی ممکن است یک زیانی وارد بشود چکار میکنیم؟ فقط اینها را میفرستیم به بانک اعتباری که به آنها مانند دیگران وام بدهند در صورتیکه باید وامهای اعتباری ما در مورد این زیانها و آسیبهای عمومی انعطاف پذیر باشد و مقررات سهلتر و شاملتری راداشته باشد یا یک مقررات خاصی برای آنها وضع بکنند (صحیح است) در برنامه دولت راجع به تثبیت و تضمین قیمت فرآوردهای کشاورزی بحثی شده است این یکی از آرزوهایست و

امیدواریم دولت موفق شده و ولی وقتی اطلاع پیدا میکنیم شخص آقای نخست وزیر به آذربایجان رفته اند و در آنجا اعلام کرده اند و وعده دادند که ما امسال کندمها بآن را میخریم و اطلاع داریم که نخریدند و کندم در دست مردم باقیمانده و با در قسمت غرب خرواری ۱۸۰ تومان وعده بخردند کندم دادند اما بعنوان نداشتن انبار کندم نخریدند و الان قیمت کندم در آنجا خرواری ۱۳۰ تومان است و از طرف دیگر اطلاع داریم که در بنادر امسال کندم نبوده و در آنجا در حدود ۲۳۰ تومان است، باید عرض کنم ما نسبت به اجرای این برنامه بستگی دارد به قولهایی که بحق و از روی منطق دولت به مناطق میدهد عمل کند و بخصوص الآن در آذربایجان و سایر جاها از یک طرف کندم روی دست کشاورزان مانده و از یک طرف عمال اجرائی برای وصول اقساط ماشین آلات کشاورزی و سایر وامهای کشاورزی بالای سرشان ایستاده اند این است که مخصوصاً توجه دولت را به این مسئله جلب میکنم که در مورد تعمیر وسایل و ماشین آلات کشاورزی و ایجاد تعمیرگاهها در نقاط مختلف اقدام بکنند گرچه اخیراً یک اقداماتی کرده اند ولی متأسفانه شامل پمپها و موتور پمپهای آبیاری نیست و مردم کشاورز در سراسر کشور برای تعمیر این نوع ماشین آلات واقعا در زحمت هستند و همین امر صدمات فوق العاده ای به میزان محصولات کشاورزی میزند، بنده بمناسبت اینکه اولاً مجلس بسیار طول کشیده است ثانیاً بیانات ناطقین و در عین حال که شورانگیز و جذاب بود اما حاوی مطالب سنگین بود که خواه ناخواه بیشتر مغز رویش مصرف شده و در نتیجه خستگی آور است و احساس میکنم که دولت هم مایل است جواب این مطالب را بدهد تا گریز هستم که در واقع به یک ثلث عرایض اکتفا بکنم (احسن آفرین) و فقط عرض میکنم در مورد انقلاب اداری همانطور که ناطق محترم قبلی فرمودند بهر حال باید دولت این اقرار را هر چند تلخ است بکند چارداشت همانطور که در برنامه پیشین دولت راجع باین موضوع بود اقدام مؤثری میکرد و امیدوار هستیم گرچه این امیدواری کم است زیرا دولتی که چهار سال

بایک دستگاهی کار کرده است دوباره بتواند همان دستگاه را اصلاح کند، اراده شاهنشاه و نفوذ معنوی اعلیحضرت همایون شاهنشاه در دولت و مردم این حالت را ایجاد کند که کار معجزه آسا و استثنائی که بعد از چهار سال که لازم بود در اول کارش دولت این کار را میکرد، بتواند معجزات انقلاب اداری مؤثر باشد باید عرض کنم در مورد ادارات ما هم مأمورین دولت ناراضی و ناراحت هستند بعلمت کثرت تبعیضات و عدم تأثیر کار خوب برای بیشتر آنها که در نتیجه مایوس و بی علاقه بکار میشوند این بی علاقهی مردم را بجان آورده است و وقتی مراجعه میکنند و میبینند در آنها علاقه ای برای انجام کار نیست ناراحت میشوند، بهر حال اساس این تحول عبارت خواهد بود که بفرستی و نظری کامل در امور مأمورین دولت اجرا بشود و برای اشتغال آنها و احراز مشاغل آنها و ترفیحات آنها و خلاصه تمام خصوصیات که مربوط است بکارمندان دولت در همه جا در همه وزارتخانهها بکاسنامه یکدخت و منظمی وجود داشته باشد که آقایان وزرا و آقایان معاونین یا اشخاص کمتر اثر داشته باشند بلکه قاعده، قانون و مقررات باشد که در این کار حکمفرما باشد بدون تبعیض و بدون نظرو سلب بدانید که اگر اینکار انجام بشود مأمورین دولت ما هم بسیار خوب خواهند بود و خودشان هم بسیار دلخوش خواهند بود بنده مخصوصاً توجه دولت را به آموزش در حین کار نه فقط آموزش علمی بلکه ناطق محترم قبلی هم بطوریکه فرمودند آموزش روحی که در تمام کارمندان یک عشق و علاقه خاصی بوجود بیاید نظیر شوری که در نتیجه بیانات شاهنشاه در سربازان انقلاب پیدا شده است مخصوصاً توصیه بکنیم باید واقعا هم آموزش فنی و علمی وهم دمیدن یک روح عشق و علاقه در کارمندان دولت بایک نهضت وسیع با یک روح آتشین شروع بشود در باره نظم بر نامه ای در برنامه جزو اصول ذکر شده است باید این مطلب را عرض کنم که بهر حال ایجاد یک نظم بر نامه ای و عمل کردن به آن بسیار هم احتیاج به آگاهی و آمادگی ذهنی خود مأمورین دارد و باید در ضمن آموزش این کار را بکنند و الا باز هم یک چیزی خواهد بود روی کاغذ بنده میخواهم راجع به وزارت

اطلاعات و تبلیغات صحبتی کرده باشم وزارت اطلاعات و تبلیغات ما قادر نبوده است که خدماتیکه در این مملکت بر مهربی شاهنشاه انجام میشود کاملاً منعکس بکند و به اطلاع مردم داخل و خارج کشور آنطور که هست برساند (صحیح است) و نظر من مسأله اطلاعات و تبلیغات یکی از مسائل بسیار مهم مملکتی است که باید توجه مخصوص بشود باید منابع القای فکر در مملکت احصاء بشود و شناخته بشود رادیو و تلویزیون - کتاب - سینما - معلم - تئاتر هست مدرسه هست اینها باید یکی یکی شناخته بشود ارشاد و هدایت بشود بطرف یک سیاست ملی و این همان چیزی است که ناطق محترم قبلی فقط از وزارت آموزش و پرورش میخواستند و بنده عرض میکنم هم وزارت آموزش و پرورش وهم وزارت اطلاعات و تبلیغات (دکتر رهنوردی) ما وزارت اطلاعات و تبلیغات نداریم فقط وزارت اطلاعات است (تلیغاتی را حذف میکنم معجزا با وجود این عرایض که مردم و البته خلاصه اش کردم اگر کسی بیاید بگوید این دولت کار نکرده ولو در کارهای جاری خلاف حقیقت گفته است و ما از آن گروهی نیستیم که حاضر باشیم این خلاف حقیقت را بگوئیم اگر یک نقص یا دو نقص باشد نقص نشان داده ایم ارتباط همه کار دولت ندارد البته دولت حجت کرده است مگر ممکن است یک دولتیکه زمانه امده مملکت شاهنشاهی مدبر و با تدبیری چون شاهنشاه آریامهر باشد ملتی تشنه اصلاحات در مقابلش باشد دولتی هم باشد که اشخاص فهمیده تحصیل کرده و کاردان در آن وجود داشته باشد اصلاً کار نکنند چنین چیزی ممکن نیست اگر ما بحثی میکنیم و میگوئیم انتظار داریم که کارشما بر اساس و متناسب امکاناتی که مملکت و شاهنشاه برای شما ایجاد کرده است باشد و امیدواریم که در دوره آینده از تجربه بیشتری که بدست آورده اید کار بهتری بتوانید انجام دهید من یک تقاضای مخصوصی هم از آقای نخست وزیر دارم و آن این است که احترام زبان فارسی را

مخصوصاً نگاه‌دارند باید با کمال تأسف عرض کنم بر نامه‌ای که نوشته شده از نظر سلاست زبان فارسی بسیار ضعیف بود بطوری که خود آقای نخست وزیر بزرگوار آن را قرائت کردند جز ۷، ۸ سطر اولش و ۵ و ۶ سطر آخرش که بقلم خودشان بود باقی دیگر وسط برنامه بقدری عباراتش مشکل بود که حقیقتاً شایسته نیست که ما بگذاریم زبان فارسی ما به این راه برود بخصوص که خود ایشان از مرکان دانشمند هستند و من مرحوم پدرشان هم ارادت داشتم (خنده نمایندگان) مرحوم عین‌الملک هویدا یکی از اشخاص بسیار قادر و توانا در تحریر زبان فارسی و عربی بود و بسیار قوی بود و من مخصوصاً چندین نسخه از منشأشان را که خودشان برای من خوانده بودند شنیده بودم این است که ارث پدر را هم اگر بخواهید ملاحظه نمائید مراقبت بفرمائید اصول نوشتن و سلیس نوشتن زبان فارسی از دست نرود و امروزی که حزب مردم در قبال دولت دارد ما در رأی بصورتی شرکت خواهیم کرد که نشان دهنده حالت انتظار و در عین حال نشان دهنده مراقبت ما در کار است این با عمل دولت است که رأی ما را بعدها بصورت رأی مثبت در بیاورد و امیدواریم که هرگز چنین وضعی پیش نیاید که در آنچه رأی ما رنگی بجز سفید پیدا کند.

رئیس آقای خواجه نوری بفرمائید.

خواجه نوری - جناب آقای نخست وزیر سفارش کردند که مختصر صحبت کنم مثل اینکه بیشتر خود ایشان علاقه دارند که به اظهارات نمایندگان محترم پاسخ بگویند ولیکن بنده هم از لحاظ وظایفی که در فراکسیون دارم سعی میکنم در يك بیان کوتاه از مجموع صحبت‌هایی که شده است نتیجه‌ای بگیرم برای مملکت و برای قوه مقننه جناب آقای پزشکپور يك نطق بسیار مفصلی فرمودند و ما هم استفاده کردیم بخصوص که بیشتر صحبت ایشان در خصوص توضیح برنامه حزب خودشان و راه و رسمیکه در آنجا در مجلس اتخاذ خواهند کرد بود و ما هر چند که همیشه روزنامه‌های ایشان و نطق‌های ایشان را باذقت میخوانیم ولی خیلی علاقمند بودیم که در يك مقام رسمی

بیاورد ما باید ببینیم که با علم بوضع جغرافیائی مملکت و با توجه به نقصهای فنی هم که در نتیجه گذشته نصیب ما شده است ما میتوانیم ادعا داشته باشیم که دولتی که برنامه چهار ساله بمجلس ارائه میدهد بگوید من صنعت اتم را در این مملکت رایج خواهم کرد و توسعه خواهم داد ممکن است دولتی بگوید که من موجبات تحقیقات علمی و تعلیمات اینگونه امور را در دانشگاه‌های خود و مراکز علمی خود فراهم میکنم ولیکن اگر ادعا کند که من صنعت اتم را در ظرف مدت چهار سال در این مملکت فراهم میکنم چنین دولتی در دنیا بدولت دروغگو معرفی میشود و ما چنین انتظاری از هویدا نداریم که خودش را دروغگو قلمداد کند ما از هویدا میخواهیم آنچه را که میتواند انجام دهد بگوید، دولت‌های ما چک خالی از وجه بدست کسی نمیدهند آنچه که میتواند انجام دهند و در مکتبانشان هست در برنامه‌هایشان ذکر میکنند و خوشبختانه در گذشته انجام دادند و در آنجا هم انجام خواهند داد در باره حاکمیت ایران در خلیج فارس تذکری داده‌اند من فکر میکنم که آن زمان گذشت که ما در این قسمت نردیدی داشتیم امروزه بنام درو جزایر خلیج فارس از يك نهفت فوق‌العاده‌ای استفاده میکنند سرمایه گذاری که دولت در این ناحیه کرده فوق‌العاده و حتی اعجاب‌آور است (صحیح است) توجهی که از لحاظ ارتشی و نیروی انتظامی در این ناحیه بعمل آمده است قابل تقدیر است (صحیح است) ما خودمان با کمال حرمت يك اعتبار ۲۰۰ میلیون دلاری تصویب کردیم که نیروی دریائی و هوائی تقویت بشود و ما از هر جهت برای حفظ و حراست این منطقه آماده باشیم و مسلماً تقویت هم شده است و از این جهت جای هیچگونه نردیدی نیست هر دو ناطق محترم راجع به انقلاب اداری صحبت فرمودند مطلب بسیار مهمی است زیرا اگر شما ادارات خوب نداشته باشید و موجدین و وطنپرستان و شاهدوست و مؤمن در اختیار نداشته باشید نمیتوانید اصول انقلاب، برنامه‌های درخشان و کارهای عظیمی که در پیش داریم موفق اجراء بگذاریم ما حتماً احتیاج يك دستگاه دولتی يك و منزه و مجهز داریم و دولت از امتدای کار متوجه

این امر بوده و کوشش زیاد هم در این جهت مبذول کرد و میتوانیم خودمان شهادت بدهیم که اصلاحات اساسی در کار اجرائی انجام پذیرفته است ولیکن باید گفت که در این کار ما بمعامل انسانی سروکار داریم ما با سنگ و گل و خاکسازان سروکار نداریم که بهر شکلی بخواهیم آنرا جابجا کنیم ما با آدم و انسان سروکار داریم اگر از لحاظ قانون استخدام در باره او تصمیم میگیریم از يك طرف جهات و مصالح مملکت را باید در نظر بگیریم از طرفی دیگر باید گذران زندگی او را هم نظر داشته باشیم اگر میگوئیم کارمندی که تا امروز کار میکرد به واسطه نداشتن اطلاعات کافی نباید دیگر شاغل باشد و باید باز نشسته بشود و با باید در رده دوم کارها و مشاغل قرار گیرد باید يك فکری هم برای او بکنیم پس کار به این آسانی نیست هم اعتبار میخواهد هم مطالعه میخواهد هم تربیت بگیردن کادر جدید و نومیخواهد و هم بوجود آوردن يك سازمان منطبق با احتیاجات امروزی ما و این کار درست است که اسمش را ما میگذاریم انقلاب ولی چون عرض کردم با بشر و افراد سروکار داریم این انقلاب ناچار باید تدریجی انجام پذیرد يك نکته بسیار مهمی را جناب آقای پزشکپور تذکر دادند و من استدعا میکنم نسبت به این نظر باتشان حتماً تجدید نظر کنند و آن قسمت برنامه ریزی در سطح استانها و شهرستانها است کشور ما از بر نامه ریزی متمرکز ضررها و زیان‌های زیادی متحمل شده است (صحیح است) ما دیده‌ایم که وقتی يك هیئت‌هایی در تهران مینشستند و نسبت به احداث راه در باره بلوچستان یا سیستان یا آذربایجان تصمیماتی اتخاذ میکردند آن راهها و این تأسیسات منطبق با احتیاجات مردم آن سامان نبوده است و یکی از مشکلات بزرگ ما در دوره ۲۱ همین بود که يك مقدار از برنامه‌های تصویب شده سازمان برنامه را ناچار شدیم که اصلاح بکنیم نمایندگان مردم ۴ در دوره ۲۲ مجبور شدند بیایند و احتیاجات مردم را بگویند و از دولت بخواهند این تغییرات را در برنامه بدهند و در نتیجه مشاهده همین اشتباهات بود که متوجه شدند که مردم هر محل بهتر میتوانند بفهمند که چه دردی دارند بهتر میتوانند بفهمند که چه راهی را احتیاج

دارند در کجا باید مریضخانه، مدرسه و دانشگاه بسازند و تأسیس کنند ما کفایت اینکارها را بگذارید بدست امنای خود مردم در سطح استان و شهرستان (صحیح است) برای همین هم بود که یکی از افتخارات حزب ما و دولت حزبی ما این بود که لا بجهای آورد برای بوجود آوردن انجمنهای استان و شهرستان که همان انجمنهای ابالتی و ولایتی است که بموجب قانون اساسی پیش بینی شده بود و عملی نشده بود این است که این قدمی که حزب ما بر میدارد در درجه اول احترام به قانون اساسی مملکت است و در درجه دوم احترام به احتیاجات مردم این مملکت است که در سراسر کشور همیشه چشمشان را بتصمیمات دولت و مرکز دوخته بودند و احترام بشخصیت مردم و ایجاد همکاری و هماهنگی بین مردم و دولت برای اینکه وقتی مردم ببینند که امانا و منتخبین یک استان بنشینند و تصمیماتی را بگیرند اعتقاد پیدا میکنند به این عملیات و در اجرای آنها کمک میکنند و در نگاهداری تأسیسات کمک خواهند کرد بنابراین با تمرکز برنامه ریزی حزب ما مخالف است و شاید بتوانم بگویم که بین حزب ما و حزب شما اختلاف نظر هست و استدعا میکنم برای احترام بقانون اساسی هم که شده به این نظر حزب ما توجه بفرمائید (پزشکپور برنامه ریزی یا اجرا؟) هر دو هم اجرا و هم طراحی باید بدست خود مردم باشد ما اعتقادمان این است (پزشکپور... ما اعتقادمان این نیست) موافقت جناب آقای پزشکپور در باره سیاست تجارت خارجی دولت اسباب افتخار است بخصوص که یک قسمت از سیاست تجارت خارجی متوجه همان تسخیر بازارهای خلیج فارس است و گمان میکنم از این باب ایشان مخصوصاً اظهار رضامندی فرمودند راجع بصنایع ایشان یک اصطلاح بکار بردند بنام استراتژی بنده چون معلومات مختصری در این مورد دارم گمان میکنم اصطلاح نا کتیک اینجا صحیحتر بود تا استراتژی برای اینکه اثری برای تعیین هدف است که دولت در برنامه خودش تعیین هدف کرده بود ولی نا کتیک را تعیین نکرده بود آنچه هم هیچوقت در برنامه

دولت پیش بینی نمیشود که چگونگی هدفی مامینوایم نائل بشویم بلکه دستگاه اجرائی است که متعهد است که مطابق میفادی که با قوه مقننه میگذازد آن تعهدات را بموقع بمرحله اجرا بگذارد مسلماً تجلیل از افکاری که در ایران بوجود آمده است راجع به ایجاد صنایع سنگین مثل صنعت ذوب آهن مثل صنعت پتروشیمی که مادر صنایع بشمار میآید هستند اسباب خوشوقتی و موجب مباهات است ولیکن نباید فراموش کرد که دولت ما علاقه دارد مخصوصاً در بخش خصوصی سرمایه گذاری بیشتری بشود و فعالیت زیادتری هوندا بشود و مخصوصاً از امکاناتی که در اثر بوجود آمدن صنایع سنگین برای مملکت و برای مردم فراهم میشود از این فرصت حداکثر استفاده را بنماید البته در باره مطالب دیگری که ایشان هم موافق بودند راجع به مکانیزه کردن کشاورزی و بالا بردن قدرت تولید یا تقلیل باصطلاح استفاده از نیروی انسانی در روستاها مسلماً حزب ما هم عین این برنامه را دارد و از دولت هم خواهان هستیم مسلماً هم قصد دارند که این اقدامات را مجدداً انجام بدهند ولیکن به نکته‌ای آقای پزشکپور توجه دارند راجع به آموزش انقلابی در سطح روستا که جناب فضائی هم به این نکته اشاره فرمودند مسلماً این سیاهیان دانش ما مأمور هستند در درجه اول روستاها بروند و میروند و آموزگاران هم همینطور وظایف را انجام میدهند ولیکن باز عرض میکنم دولت اگر گفته است که ما در حدود ۸۰ درصد اطفال روستاها را بمدرسه دعوت خواهیم کرد و با آنها خواندن و نوشتن را خواهیم آموخت برای اینست که ممکنات خودش را در این برهه از زمان بیشتر از این نمیدیده است و این یکی از مواردی است که ما باید ستایش بکنیم واقع بینی دولت را و باید بگوئیم که دولت ممکنات خودش وسایل کار و ممکنات مملکت را همیشه در طرح برنامه مملکتی در نظر میگیرد راجع به حمایت از صنایع داخلی ایشان خیلی به این موضوع اظهار علاقه فرمودند بنده مخصوصاً میخواستم از حضور جناب آقای نخست وزیر و آقای وزیر اقتصاد خواهش کنم که در این امر جانب منافع مصرف

کننده را بیشتر ملحوظ بدارند (صحیح است) درست است که ایجاد صنایع جدید برای مملکت خرج دارد ولیکن نباید یک طبقه بزرگ و جمعیت کثیری را فدا کنیم برای اینکه یک صنعت جدیدی در این مملکت بوجود بیاید منفعت مصرف کننده مانند نفع تولید کننده همه با هم در یک خط باید قرار بگیرد بخصوص در مورد صنایع که تولید کننده همیشه از لحاظ تعداد و نفر و سرمایه به تناسب مجموع یک ملت یک اقلیت کوچکی را تشکیل میدهد و دولت ها همیشه باید در فکر منافع اکثریت مردم باشند در باره آموزش بنده قبلاً عرض کردم راجع به پرورش و تربیت اجتماعی آفتابان مطالب بسیار صحیحی فرمودند و من هم تأیید میکنم ما باید از تمام وسایل تبلیغاتی و تعلیماتی و تربیتی مان استفاده کنیم که جوانان خودمان را دارای یک تربیت اجتماعی و روح فداکاری بکنیم که آماده باشند برای خدمت مجدانه بمبین و شاهنشاه و تا وقتی که ما چنین روحیه‌ای را در تمام جوانهای خودمان ایجاد نکرده ایم نمیتوانیم انتظار نزیات سریع داشته باشیم و مسلماً دولت به این مطلب هم توجه داشته خواهد داشت راجع به بیمه های درمانی فرمودند که بجه مناسب دولت گفته است این کار را من منطبق با مقدرات خودم انجام خواهم داد و بشهرت ریح انجام خولهم داد این یک مطلب بسیار مهمی است که بیمه درمانی مثل تمام بیمه های اجتماعی باید دارای مراحل مختلف باشد یک مملکتی که دارای یک رونق اقتصادی واقعی است و مردم از حد اقل دستمزد از مسکن از پوشاک کافی از وسایل رفاه اولیه صد درصد برخوردار هستند در آن موقع است که میتواند حق بیمه بردارد و همه مردم از مزایای بیمه استفاده بکنند برای اینکه پرداخت حق بیمه یک نوع پس اندازی است تا وقتی که شما نمیتوانید مخارج جاری خودتان را تأمین بکنید چگونه میشود از مردم توقع داشت که حق بیمه‌ای برای روز احتیاج و میباید بردارند بنابراین بهمین ترتیب که طبقات مختلف مردم در رده های مختلف دارای شرایط بهتر زندگی اقتصادی خواهند شد از وسایل آسایش بهره مند خواهند شد در آن

موقع است که دستگاههای بیمه گر میتوانند مراجعه کنند و بتدریج همانطور که قانون پیش بینی کرده آنها را بیمه کند و از مزایای بیمه بهره مند بشوند غیر از این در هیچ جای دنیا نتوانسته اند عمل بکنند برای اینکه هر واضح است وقتی یک زارع در آمدش آنقدر کافی نباشد که بتواند یک مقدارش را بابت حق بیمه بپردازد نمیشود از او یک مبلغی تمام حق بیمه گرفت اول باید کاری کرد که درآمدی داشته باشد همانطور بیکه عرض کردم خوراک و پوشاک و مسکن او را تأمین بکنند تا بعداً بتواند حق بیمه بدهد البته سؤال خواهند کرد پس مداوا و درمان این اشخاص چه خواهد شد مداوا و درمان اینگونه اشخاص همانطور که در تمام ممالک میشود در مملکت ما هم بوسیله دستگاههایی مثل شیر و خورشید سرخ مثل سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی مثل وزارت بهداشتی انجام میگیرد و باید عرض کنم که البته باید انتظار داشته باشیم که این دستگاهها روز بروز امکاناتشان وسعت شود و بسرعت بجلو بروند راجع به اصلاح دادگستری ایشان تذکراتی فرمودند فرمودند که ۱۲ سال افتخار و کثرت دادگستری را داشتند بنده میتوانم عرض کنم که از دادگستری در مملکت ما مردم توقعات زیادی دارند و هدف هم قرار گرفته انتقادات زیادی هم از دادگستری میشود ولیکن اینهم یک موضوع روایی است که توضیح عرض میکنم در یک محکمه همیشه طرف دعوا دو نفر هستند از دو طرف دعوا هر کدام که محکوم از این محکمه بیرون بیاید بطبعاً از آن قاضی که رأی علیه او صادر کرده است ناراضی است چون اگر خودش را محق نمیدانست هیچوقت این دعوا را مطرح نمیکرد و بنظر این یکی از خصوصیات هر دادگستری این است که جمعی راضی و جمعی ناراضی باشند من میتوانم شهادت بدهم تا اندازه‌ای که بخودم با دادگستری سروکار داشته ام اکثر قضات را مردم شرحی بدینام (صحیح است) اکثر قضات ما با نهایت صحت عمل و امانت و ظایف خطیر خودشان را انجام میدهند (صحیح است) ولیکن اجازه فرمائید راجع بتسریع محاکمات عرض کنم که این آئین دادرسی مدنی ما و آئین دادرسی کیفری ما طوری است که فرصتهایی میدهد مخصوصاً به وکلای که باین مقررات خوب آشنا هستند که

دعاوی را بدرازا بکشند تقاضای تجدید وقت تجدید کارشناس، یا تقاضای ارجاع به کارشناس ادعای جعل میکنند تمام این وسائل و این حربه هائیکه از آئین دادرسی کیفری و مدنی در اختیار و کلای محترم هست و پاره‌ای از این وسایل استفاده میکنند برای اینکه موکلینی که حق ندارند سرعت محکوم نشوند این اعمال موجب اطلاع کنار دادگستری و محاکم میشود بنابراین تشریح مجامعات از جهت اصلاح لوایحی است که در دست تهیه است بخصوص راجع بهمین آئین دادرسی کیفری و مدنی خوشبختانه راجع به اصلاحات ارضی همه گونه ستایش شد و دولت آقای هویدا هم درصدد است که با ایجاد تقویت شرکتهای تعاونی مخصوصاً حزب مابا ایجادخانه‌های دهقان درسراسر روستاها این حس انقلاب روستائی را در بین مردم روستا نشین بوجود بیاورد و مسلماً در این راه همانطور که تا بحال توفیق حاصل شده است توفیقهای بیشتری بدست خواهد آمد (انشاءالله) درباره سیاست خارجی همانطوریکه عرض کردم (دکتر مهندس بهیودی - يك چیزی هم برای دولت بگذارید) بهر صورت دولت حزبیت و کیل حزبی ولیدر اکثریت مازم است به اینکه آنچه که میدانند و آنچه که گفتگو میشود داخل فراکسیون و آنچه که در محافل مامورد گفتگو قرار میگردد گاهگاهی با اطلاع قوه مقننه برساند (صحیح است) تا هم شما هم مردم کشور بدانند که در داخل حزب ایران نوین بحث های خیلی جدی میشود و به این مسائل هم با دقت چه در قوه مقننه و چه در قسمت اجرائیه توجه داریم مقداری از فرمایشات جناب آقای فضائی را ضمن پاسخ بفرمایشات جناب آقای یزشکپور عرض کردم ولی باز ایشان راجع به مبارزه با سل مخصوصاً تذکر دادند بنده این را میخواهم عرض کنم که امروزه مبارزه با سل بار و به سابق که احتمالاً لازم بود که آسایشگاه بوجود بیاید فرق کرده امروز معالجه بوسیله تکنیک جدیدی است که دنیا بسند شده است من مخصوصاً از جناب آقای وزیر بهداشتی خواهش میکنم که توجه داشته باشند حتی این آسایشگاه هائیکه الآن وجود دارد و یکی از

آنهار حوزه انتخابیه خود بنده است آسایشگاه نیاوران اینجا پناهگاههای شده است برای کسانیکه بیشتر مایل هستند در اینجا ها زندگی کنند و يك استراحت گاهی شده است در صورتیکه این بودجه هارا به بهترین وجه میشود صرف معالجه سرپائی مسلولینی کرد و مبارزه اساسی تری بمرض سل انجام داد در مورد مبارزه آفات نباتی خوشبختانه در دوره ۲۱ توجه شد که تا وقتی مبارزه با آفات نباتی دسته جمعی و اجباری نباشد ما نتیجه کافی نمیتوانیم بدست بیاوریم (صحیح است) همانطور که زارع خرج شخم زمین را میدهد پول بذرمی دهد پول کود میدهد و خرج کارگر را میدهد برای اینکه محصول خوبی را بکار و در رو بکنند باید ملزم باشد که خرج مبارزه با آفات نباتی را هم بدهد متأسفانه در گذشته اینطور نبود عدای این عمل را انجام میدادند و عده دیگری نمیدادند و همین امر موجب سزایت آفات و امراض میشد خوشبختانه دولت هم به این مطلب توجه داشت لایحه‌ای آوردند و تصویب شد و همین اجزای قانون موجب شد که به این سرعت کسب خاردار از گرگان ریشه اش کنده شد بهر صورت بنده خیلی از تذکرات نمایندگان محترم اقلیت سپاسگزارم برای اینکه بشخص بنده این فرصت را دادند که راجع به خدمات دولت مورد اعتماد ما صحبتی بکنم مخصوصاً این را هم بگویم که دولت حزبی حزب ایران نوین و نمایندگان عضو حزب هم در يك صف هستند همه افرادی هستند در چمدان انقلاب شاه و ملت و با کمال افتخار این وظایف سنگین را در هر یستی که باشند بعهده خواهند گرفت.

رئیس - چون وقت ۴ ساعته جلسه نزدیک به اتمام است و جناب آقای نخست وزیر هم یقیناً میل دارند که جواب نمایندگان را بدهند و بعد رأی بگیریم خواهش آقابانیکه موافقت جلسه ادامه پیدا کند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر تر خواستند) تصویب شد جناب آقای نخست وزیر بفرمائید.

نخست وزیر (امیر عباس هویدا) - چه خوب سنی است این سنت پارلمانی که بدولت ها اجازه میدهد در موقعیکه يك دوره جدید قانونگذاری تشکیل میشود

يك تر از نامه‌ای برای دولت تهیه کنند و با اعلام برنامه‌ای در چنین ساحت مقدس تذکراتی پیش بیاید که از این مذاکرات الهام بگیرد تا کارها را بطور سریع تر انجام بدهند (احسنت) این دولت که امروز افتخار داشته با تقدیم برنامه‌اش بانکاء به فراکسیون نیرومند حزب ایران نوین رأی اعتماد از این مجلس محترم بدست بیاورد همان دولتی است که چند هفته یا چند ماه پیش در همین جا بانکاء به يك فراکسیون نیرومند لوایح مهمی را تقدیم میکرد و با مدافعه با اظهار نظر و با تصویب آن کارهای بسیار عظیمی را در مملکت انجام میداد (صحیح است) همکاران من و خود اینجانب همکارانی که چند سال افتخار داشته‌اند در این مجلس باشند و همکاران جدید که حتماً با آنها آشنائی داشتید در مقام هائی که داشتند مسلماً همانطور که عرض کردم بآن روش ادامه خواهند داد دولت که اصول کارها را تعیین کرده و لوایح مربوط به انجام برنامه‌ها آماده است بعد از اینکه افتخار رأی شما را داشت این لوایح را تقدیم خواهد کرد (احسنت) در اینجا وظیفه من بسیار سهل است چون رفقای عزیزم دکتر یزدان پناه آقای صدری کیوان و محسن خواجه نوری تقریباً جوابهای قانع کننده‌ای به تمام نکاتی که اینجا درباره برنامه دولت گفته شد دادند ولی خیال میکنم هر کدام از سه ناطق با منطق زیاد با علاقه زیاد و با يك احساس مسؤلیت و با يك آگاهی زیاد صحبت کردند چون ما تمام لوایح را قبلاً در حزب مطرح میکنیم نکات مهم برنامه‌ها مطرح میشود لذا این آقایان آگاه بودند و توانستند اطلاعات لازم را ارائه کنند (صحیح است) در اینجا دوستان حزب پان ایرانیست و حزب مردم انتقاداتی کردند مسلماً با قسمتی از آن انتقادات روی نا آشنا بودن به تمام برنامه های سابق دولت بود و با اینکه باید خلاصه اتقادی کرد اگر نه چه محلی برای احزاب مختلف خواهد بود ولی يك انتقادی که من انتظار داشتم آقایان بکنند و نکردند و اجازه خوام داشت خودم بکنم به برنامه دولت و این انتقاد بشیاز مهم است از این قرار است که هیچ فردی در اینجا با تکلف که شما دولت با چه جرأتی چنین برنامه

سنگینی را آوردید برای تصویب؟ با چه جرأتی خواهید توانست مسؤلیت چنین برنامه‌ای را قبول کنید این خودت نظر مهمی است بعقیده بنده چون این برنامه سنگینی است بر نامه‌ای است که مملکت ما را از لحاظ توسعه دیگر کون خواهد کرد روشها را تغییر میدهد (دکتر حکیم شوشتری - انشاءالله) ولی در هر صورت بنده جواب به این انتقاد این است که این دولت با چنین مجلس انقلابی خواهد توانست چنین برنامه سنگینی را انجام دهد جناب آقای یزشکپور راجع به عرض من ابراز لطف فرمودند از اصول و موازین اکثریت و اقلیت صحبت فرمودند يك نکته‌ای است که باید تصریح کنم فرمودند که من گفته‌ام در سابق که عاشق اندیشه هایم نیستم بنده عرض کردم و عرض میکنم عاشق افکار خودم نیستم اگر ثابت کنید که يك فکر بهتری هست من آماده هستم آن فکر را قبول کنم (احسنت) ولی آن تفسیری که از اندیشه‌ها دارید آن ایران است کی هست که عاشق ایران نباشد (احسنت) لذا من خیال میکنم که من و شما از این لحاظ هم همفکر هستیم تمام بخانیمها و آقایان که اینجا هستند همفکرند (صحیح است) اندیشه‌ای که در نظر من را توصیف میکنند در قلب فرد ما جای دارد و خیال میکنم که باید به این افتخار کنیم که ایران را دوست داریم نه تنها افتخار نیست نه تنها وظیفه نیست اصلاً بعقیده من طبیعی است اگر نه نه ما و نه شما این جان بودیم اگر ما و شما اینجا هستیم روی این اصل است که اندیشه‌های ایران در قلب ما جا دارد نکته‌ای را فرمودید که بعقیده بنده باید يك قدری اصلاح کنیم چون میترسم با عرایضی که راجع به برنامه دولت میکنم شما که فرمودید که من با نظر بانیکه دارم ممکن است يك نخست وزیر پان ایرانیست باشم ممکن است که برنامه ما را هم بخواهید تصاحب کنید بگوئید برنامه‌ها پان ایرانیست است خیال میکنم این برنامه همانطور که عرض شد برنامه‌ای است اصول و خط مشیها را روشن کرده دنبال هر خط مشی و هر اصل که اینجا ذکر شده تعدادی لوایح و طرح موجود است که حتماً با تصویب از طرف شما عمل خواهد شد در آنجا اطمینان دارم که برنامه این

دولت که سر آغازش انقلاب ایران است و در برنامه دولت ذکر شده که یکی از نکات مهم حفظ آن روح انقلابی است نمیتواند طرح‌های ما انقلابی نباشد فراموش نکنید که حزب ایران نوین پاسدار انقلاب است (صحیح است) ما اسم پاسدار انقلاب را به این حزب ندادیم همان شخص که سر مشق این انقلاب بود چنین وظیفه ای را بحزب ایران نوین داده است لذا این دولت در برابر مسئولیتی که دارد در برابر این حزب اطمینان داشته باشد که رفقای شما همیشه یاد آور هستند که ما باید انقلابی باشیم و اگر انقلابی نباشیم قبل از این که بیائیم در این مجلس ولا یحیای تقدیم کنیم آنها اجازه نخواهند داد آن لایحه تقدیم بشود (صحیح است) چنین چیزی نشده و اطمینان داریم که نخواهد شد صحبت از افکار و عقایدی که در این مملکت هست اینجا با سواد و لوژی گفته شد ولی من میگویم مرام و افکار و این مرام و افکار برای ما طبیعی است چون تدرین شده بما گفته شده در کتاب سفید راجع به انقلاب ایران نوشته بنده افتخار دارم که چند بار در هفته با رفقایم در شورای اقتصاد با حداقل يك بار در هفته تمام این نکات برای ما یاد آوری میشود و وظیفه خودمان میدانیم که این مرام مرا میکه سر مشق انقلاب ایران است همانطور که اندیشه‌های ایران عزیز است آنها هم برای ما عزیز است ایران و آن انقلاب یکی است لذا دنبال آن افکار هستیم و شما اطمینان میدهم که در این قسمت بهیچوجه از لحاظ این دولت اشکالی نیست در ایرادات کلی که فرمودید صحبت از اصل برنامه ریزی فرمودید استدعا میکنم بفرمائید برنامه‌گذاری چون چیزی را نمی‌ریزم با احترام میگذاریم در يك محل لذا امروز برنامه يك طرفه‌ای است برای رسیدن بيك هدف عالی صحیح است که برنامه کلی کشور توسط دستگاههای متخصص تدوین میشود و باید نه تنها ما يك برنامه چند ساله داشته باشیم اگر مخصوصه بفرمائید چند ماهی از مدتی که در این مجلس هستید بگذرد بیشتر با برنامه‌های ما آشنا میشوید بیشتر با لوائح ما آشنا میشوید ملاحظه خواهید فرمود که ما يك برنامه ۲۰ ساله داریم برنامه‌های است که برای ۲۰ سال ایران تدوین شده و اگر

چنین برنامه‌ای تقدیم شد این در يك زمان و يك گذشته کوچک است از يك زمان امروز برای يك زمان سالهای بعد ما در اینجا بشما ننگتیم در قلب ما چي هست چون همان چیزی که در قلب من هست. در قلب شما هست و در قلب تمام نمایندگان محترم هست لذا آن موضوعی که عرض کردم تنها برای يك زمان چند سال است ولی برنامه‌های ما برای زمانهای دورتری است برنامه‌های طولانیتری است که در آن همه چیز گنجانیده شده برای ما مهم نیست در چه زمان ما دارای فلان چیز می‌شویم برای ما مهم است که چه وقت صرفه ملت ایران است که دارای فلان قیمت بشود (احسنت).

این حساب شده و امروز آنرا انجام خواهیم داد ما با دوستان دیگری که امروز مأمور اجرای برنامه‌های وسیع مملکت باشیم ملاحظه میکنید جنابعالی هم مثل من به دوسه موضوع دیگر علاقه داریم یکی اتم یکی هم این سفینه‌ها اینکه در آسمانها پرتاب شده‌اند بعقیده بنده نکته بسیار مهمی است چون اگر ماکرتوانیم در يك مدت کوتاهی خودمان را به صف کشورهای مترقی جرفه‌ساز یافته برسانیم همیشه عقب خواهیم بود عرض کردم که ایران در ظرف ۵۰ ساله به جاساله آینده یعنی ۲۰ سال دیگر به صف کشورهای مترقی دنیا برسد (صحیح است) مسلماً ما باید کوشش کنیم که آن روز هم صنایع اتمی داشته باشیم و خیال میکنم که صنایع اتمی مان زودتر بنقیجه برسد و همچنین صنایع مربوط بهوشکها و سفینه‌های فضائی آنها در آن قسمت برنامه ریزی شده است (احسنت) راجع بنکات دیگری فرمودید خلیج فارس بنده روزنامه جنابعالی را مرتب میخوانم و ملاحظه میکنم که راجع به خلیج فارس تذکراتی میدهید لی برای من طبیعی است خلیج فارس خلیج فارس است خیال میکنم عقده‌ای توی دلمان نیست آن خلیج خلیج فارس است راجع به جمعیت ندارد راجع به انقلاب اداری فرمایشاتی فرمودید گفتید دولت نباید برای طبقه خاصی در زمان خاص برنامه داشته باشد صحیح است بنده در برنامه حاضر مأمور بودم بشود به مملکت ایران به اقصی نقاط ایران من و همکارانم اطلاع داریم

کیا متر در این کشور مسافرت کردیم تا کیلومتر در خارج در این چندسالی که مسئول این برنامه‌ها هستیم از نزدیک به نقاط مختلف ایران آشنا شدیم و دیدیم بما يك روحیه قوی تری داد يك ایمان راسخ تری داد تا که ببینیم مملکت ما چطور با سرعت بیشتر خواهد رفت مسلماً گفته شد اینجا میدانم جنابعالی بلا یکی دیگر از آقایان صحبت از این میان آوردید که ما باید يك روح انقلابی را در مردم ایجاد کنیم بنده عرض میکنم که مردم این روح انقلابی را در ما ایجاد کردند (صحیح است) این روحیه را ملاحظه کنید مسافرت کنید به بنیید مردم چطور باشما تماس میگیرند به بنیید این مملکت چطور فرق کرده فراموش نکنید که بیشتر مردم این کشور ۵۸ درصد ایرانیان دره کرده سن ۳ تا ۱۴ هستند فراموش نکنید بیشتر از ۵۰ درصد مردم این کشور از ۲۰ سال کمتر دارند مملکت آمیدهای زیادی روی این جوانها دارد جوانهای این مملکت را فراموش نکنید همینطور قضاوت نکنید و همینطور آنها را در سالهای مختلف نگذارید این جوانها آینده این مملکت هستند (صحیح است) این جوانها اشخاصی هستند که جای مهمی و شما را خواهند گرفت و این جوانها خواهند توانست با سرعت بیشتری این مملکت را به پیش ببرند پس ما مملکت را آباد کنیم تا آن روزی که آنها میتا بند جای ما مثل ما نباشند راجع به گذشته هر چند چیزی نمیگویم ولی فکر نکنید که چیزی نمی‌فهمیم (آفرین) ولی شما اطمینان میدهم که این نسل جوان ما نسلی است عزیز نسلی است قوی و نسلی است که خواهد توانست به دنبال انقلاب عظیم ایران يك ایران قوی و از هر لحاظ توسعه یافته را ابره کند (انشاءالله) اینجا راجع به تصمیم گیری زور کم و برنامه دولت و اشخاص و انسانها يك صحبت هائی شد خوب متوجه نشدم ولی يك نکته‌ای هست که اصالت انقلاب ایران را با تمام انقلاب های دنیا متمایز میکند و آن این است که هر انقلابی مجبور شد برای به ثمر رساندن هدفهایش مردم را از بین برد با مردم بجنگد با انسانها بجنگد این تنها انقلابی است که با انسانها شروع کرد و دست بدست این انسانها پیش رفت (صحیح است) این اصالت این انقلاب است این را نباید

فراموش کنیم این نکته‌ای است بسیار مهم و باید همیشه بیاد داشته باشیم و خیال میکنم من و شما هم فکر هستیم ولی چون امکانی بود که این نکته را عرض کنم خواستم عرض کنم راجع به نیروی انسانی راجع به هدف های ما در نیروی انسانی اجازه بدهید در موقعی که اقتضای خواهم داشت برنامه چهارم را تقدیم قوه مقننه کنم تمام طرحها تمام نکات تمام راه حل های جزئی بعرضتان برسد در اینجا ذکر شده و ما در اینجا اکتفا کردیم به تذکر راجع به يك اصل بیشتر نخواستیم بگوئیم راجع به صنایع نظامی صحبت فرمودید ای کاش چند ماه بیشتر در اینجا تشریف داشتید که لایحه‌اش گذشت و خانها و آقایان تصویب کردند صنایع نظامی داریم و تقویت هم میکنیم راجع به کشتی رانی و کشتی سازی فرمودید آنها هم در مذاکره هستیم آنها ساخته خواهد شد (انشاءالله) راجع به جمعیت مادر روستاها و شهرها این راهم در همان برنامه چهارم بعرضتان خواهیم رسانید که ۷۵ درصد مردم ایران در شهرها یا در قطبهای اقتصادی خواهند بود و ۲۵ درصدشان با کشاورزی سروکار خواهند داشت ولی در قطبهای کشاورزی مملکتی که ۶۰ هزار ده دارد که ۳۰ هزار ده آن از ۲۵ نفر کمتر است نمیتواند با آن سیستم توسعه پیدا کند باید متمرکز بشود در قطبهای کشاورزی در جاهایی که آب و برق و زمین موجود است تا از يك رفاه زندگی بهتری استفاده کنند (احسنت) در این قسمت هم خیال نمیکنم فرق زیادی داشته باشد مواط باشد مواط باشید بواش بواش برنامه‌مان در يك راه است همجیت از آموزش و پرورش شد این بیچاره آموزش و پرورش مثل حکیم باشی است همیشه درازش میکنند چرا درازش میکنند برای اینکه همه ما آن سروکار دارند اگر واقعاً يك کاری بود که با يك طبقه و با يك عده مردم سروکار داشت خوب بود ولی با هر فردی خواه جوان یا بزرگ سروکار دارد ولی آنها هم برنامه عظیمی دارد اگر من عرض میکنم ۹۳ درصد کودکان لازم التعلیم در شهرها در ظرف ۵ سال دیگر بیرون مدرسه و اگر ۷۰ درصد کودکان لازم التعلیم در روستاها بیرون مدرسه جناب آقای دکتر عاملی تهرانی جنابعالی متخصص هستید

حزب یان ایرانیست آیا این برنامه سنگینی نیست ؟
 بنده میگویم همان ایرادی که قبلاً باستی از بنده میگردید
 که این برنامه سنگین را باجه جرائی آوردید این ایراد
 گرفته نشد برای اینکه برنامه ای است بسیار سنگین ولی
 این برنامه را اجرا خواهیم کرد راه حل هایش را پیدا
 میکنیم باز حمت باز هم اینکار را میکنیم (احسنت) ملاحظه
 بفرمائید وقتی حالتان خوب است صحبت از درد که نمیکند
 ولی اگر یک روزی که یک قدری انگشتتان خارش داشته
 باشد و خون نرسیده دستتان آنوقت حس میکنید مریض
 هستید امروز چرا راجع به کتب درسی دیگر صحبت
 نمیکند یادتان هست چندسال پیش در روزنامهها راجع
 به کتب درسی چه میگفتند حالا ۲۰ میلیون جلد کتاب
 توزیع میشود قبل از اینکه مدارس باز شود کسی این را
 نمیبیند ولی میگویند چرا در فلان جایک مدرسه متوسطه
 باز نشده چکار کنیم بودجهای است قسمت بندی شده با فضل
 همانطور که فرمودید بر نامه جامع، بر نامه جامع که نمیشود
 همایش آموزش و پرورش باشد خوب باستی قسمتهای
 دیگری هم داشته باشد و کار هایش محدود ولی بشما قول
 میدهم در عرض دو بر نامه بیسواد از بین میرود و مدارس
 خواهیم داشت این طرز تعلیمات مانع تغییر پیدا کرده ولی
 چون کتابش ۱۲۰۰ صفحه دارد از حوصله خیالها خارج
 است که بخوانند ولی بنده خواهش میکنم از جناب آقای
 وزیر آموزش و پرورش برنامه را توزیع نکنند نادوستان
 عزیزان ملاحظه کنند که یک برنامه جدیدی هست مسلماً
 آموزش و پرورش بجای خود تعلیمات عالی و تحقیقات علمی
 که یکی از مهمترین قسمتهای برنامه این دولت است در
 یک وزارتخانه جدیدی متمرکز خواهد شد تا بتوانیم با
 سرعت بیشتری پیش برویم آموزش و پرورش در سطح ابتدایی
 تا متوسطه استانی خواهد شد بر نامه هایش راهم استانی
 نمیکند مسئولیت هایش راهم بتدریج به استانها واگذار
 میکنیم باید واگذار بشود اداره کردن مملکت و در اینجا
 است که بنده باید عرض کنم از یک نقطه امکان پذیر نیست
 مردم باید دز سر نوشت خودشان شریک باشند باید در انجمن
 ده، در انجمن استان، در انجمن شهر اظهار نظر بکنند و ما

باید از آن اظهار نظر ها تبعیت کنیم همین است که این
 قوانین مترقی تصویب شد و انشاء الله بزودی عملی خواهد شد
 (انشاء الله) راجع به مسکن چون رقم اینجا نبود باید عرض
 کنم که مسکن روستائیان و برنامه های عمرانی
 روستائیان مبلغ ۷۲۰ میلیون تومان در برنامه چهارم برای
 اینکار منظور شده خیال میکنم که با این ۷۲۰ میلیون
 تومان خیلی کارها را میشود انجام داد راجع به دادگستری
 دوستانم اینجا جواب دادند و لازم نیست که به آن بر گردیم
 هر کاری که آدم میخواهد انجام بدهد دو قسمت دارد یکی
 موافق است و دلائل خوبی دارد یکی مخالف است و باز آنهم
 دلائل خوبی دارد ما باید تصمیم بگیریم بعضی از تصمیمات
 ممکن است بنظر بعضی از خانمها و آقایان صحیح نباشد
 ولی خیال میکنم که زمان باید قضاوت کند که کدام صحیح
 بوده میآئیم اینجا میگوئیم که صحیح نبود اجازه میخواهم
 طوری دیگر عمل کنیم باید اولاً خودمان را اصلاح کنیم
 راجع بیک کار کوچک تر افیک این شهر همه از من ایراد
 میگیرند میگویند این تر افیک درست نیست یک انجمن
 تشکیل دادیم گفتیم نظر بدهند هر کسی آمد نظری داد که
 شبیه نظر دیگری نبود اگر طرح خواستیم چندین طرح
 آمد بنده سؤال میگردم از خود ما که اشخاصی هستیم
 مؤدب که خیلی بخودمان هم میآئیم وقتی که در یک اطاق
 هستیم و میخواهیم بیرون برویم نسبت بهم تعارف میکنیم
 میگوئیم بفرمائید بالاخره بکی تصمیم میگیرد و میرویم
 بیرون باهولش میدهند برود بیرون ولی همینکه میرویم
 پشت فرمان یک اتومبیل اجازه نمیدهم که یک شخص یک
 میآیم ترافیک از ما جلوزند خوب از خودم سؤال میکنم آن
 احترام را اگر ما داشتیم اگر شخصی میخواست از این
 طرف ~~خیال~~ آن طرف پیاده برود یک ثانیه پیش اجازه
 میدادیم که برود و با اینکه سعی نمیکردیم جلوزنیم خیال
 میکردم کار سر معترض میشد این تنها مربوط بمقررات نیست
 مربوط به آن است که ما مقررات را رعایت نکنیم جناب عالی
 هم با سرعت میرود (اشاره به آقای فولادوند) و اتومبیلتان
 آمریکائی است (فولادوند بنده اتومبیل آلمانی است)
 و صحیحاً گاهی اتومبیل ایمن نزدیک هم میشود و من

میتروم و بشما اجازه میدهم که بروید و اما جناب آقای
 ففالی که با یادآوری دوستیشان با مرحوم پدرم مرافقین
 افتخار فرمودند راجع به نکاتی صحبت فرمودند گفتند که
 روبرو حزبشان این خواهد بود که ما هشدار بدهند که ما
 در برنامه ایمان مواظب باشیم این روبرو تمام احزاب مخالف
 است ما موافقیم گفتیم من همیشه آماده هستم جانم را بدهم
 تا مخالف بتواند صحبت کند (احسنت) و خیلی مسمنون
 هستیم و ما همیشه با احترامیکه به تمام احزاب داریم که
 نمایند ملت ایران هستند اینجا حاضر هستیم گوش میدهم
 و نظر ایشان مستفیض میشوم نکاتی فرمودند راجع به
 قسمتهای مختلف که مربوط بود به دستگاههای اجرایی
 انجام وظایفشان. حق دارند خودشان هم قبل از اینکه
 بکیل بشوند مأمور دولت بودند میدانند و میدانستند که
 چند جری آدم میکشد از دست مأمورین دولت و من اطمینان
 دارم حالا که آنجا نیستند و از دستگاه اجرایی خارج
 شده اند این اشکالاتی که الان میگویند چون ایشان سالها
 شاندار بودند و خیلی از استانها را دیده اند و تمام اشکالاتیکه
 گفتند اشکالاتی بود که خودشان هم در برابر خودشان
 داشته اند و چون سالها شاندار بودند من اطمینان دارم که
 ما نظریاتی خواهند داد که ما بتوانیم بنحو بهتری این
 دستگاهها را اداره کنیم مسلماً این نکته فراموش شدنی
 است که ما باید اطلاعاتیکه بدست میآوریم صحیح باشد
 من خیال میکنم اطلاعاتیکه برای بعضی از دستگاهها
 داده اند مال همان زمانهای قبل بوده چون راجع به وام
 اطلاعاتی فرمودند الان بنده میگویم که اطلاعات شما
 راجع به وام صحیح نیست و همینطور اطلاعات شما راجع
 به گندم هم صحیح نیست ما تا بحال ۱۳۵ هزار تن گندم
 خریداری کرده ایم و داریم ادامه میدهم انبار ساختیم دو
 بلیون تومان برای ساختن انبارهای دیگر گرفتیم ولی
 خوب عدای هم هستند که گندم احتکار کرده اند دست
 بر هستند الان اینها گندم ارزان خریده اند و منتظر
 هستند که انتر بشود و بفروشند این مطابق اصل انقلاب
 است (صحیح است) این روح انقلابی ندازد ما گندم را از
 دست وسیله شرکت تعاونی بخریم (صحیح است) آنها نیکه

شکایت میکنند شرکت هستند نه زارع چون ما و زارع و
 شرکت تعاونی با هم میسازیم روحیه ای که در روستاها
 ایجاد میشود ما همیشه فراموش میکنیم خانمها و آقایان
 که برای انتخابات بروستاها رفته اند با ملاحظه نفرمودید
 در روستاها چه روحیه انقلابی هست؟ (صحیح است) و من
 محووم میدانم که حزب ایران نوین با ایجاد خانه های دهقان
 چطور گسترش داده است فعالیتش را و این روحیه انقلابی در
 روستاها توسط احزاب سیاسی نباید گسترش پیدا کند دولت
 عاملی است که کارها را انجام میدهد ولی روح انقلاب در روستاها
 باید وسیله احزاب سیاسی ایجاد بشود و خیال میکنم باید
 در این قسمت مسلماً زحمات بیشتری کشیده بشود راجع
 به نکات دیگری که فرمودید چند درخت شم بیاشی نشده
 اینجا من رقم دارم که خارج از حوصله مجلس است و من
 در اینجا میگویم سال گذشته یک میلیون و چهارصد هزار
 درخت پسته در کرمان شم پاشی شده دوسال جاری صد و شصت
 و دوهزار که اگر نکشتی در پسته ماهست مربوط بسمپاشی
 نیست و اتفاقاً رئیس کشاورزی آنجا آقای مهندس عثرت
 افتخار دارد که بین و کلاه باشد پس ایشان هم ملاحظه
 میفرمایند که با اطلاعاتی که دارند همه آنها اطلاعاتی است
 که مورد علاقه ما است و ضمناً از لحاظ دام گفتید اطلاعات
 شما درست بود ولی مال سال ۱۳۴۲ است و چند سال است
 که اقداماتی شده و حتماً در آن اشکالات کمتری است در
 هر صورت این پاسخهایی بود و پاسخهای بیشتری هم هست
 که بنده نمیخواهم عرض کنم چون وقت دیر است و ساعت
 هم یک ونیم شده در هر صورت من خیال میکنم این دولت
 با خلوص نیت، با احترام زیادی که به قوه مقننه دارد سعی
 خواهد کرد که وظایفش را به نحو احسن انجام بدهد تا
 رضامندی شاهنشاه، محبوب و ملت ایران را بدست بیاورد
 (احسنت - احسنت)

رئیس - حالا نسبت به برنامه دولت رأی میگیریم
 این رأی باورقه و علنی است رأی های سفید و کبود در کیف
 زیر میز نمایندگان محترم موجود است و رقه سفید با اسم علامت
 موافق و رقه کبود علامت مخالف و رقه سفید بدون اسم علامت
 ممنوع میباشد.

اسامی نمایندگان بر تیب زیر وسیله آقای مهندس صائبی (منشی) قرائت و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد)

آقایان: دکتر غنی - کورس - بانو جهانبانی - دکتر ضیائی - مریدی - دکتر خطیبی - مهندس فروهر - دکتر کلایلی - دکتر عدل - دکتر یزدان پناه - دکتر رهنوردی - خواجه نوری - مهندس ارفع - ارسنجانی - دکتر نجیبی - دکتر برومند - مهندس اخوان - دکتر سبزواری - یوم باثانی - مهندس سبهم الدینی - مهندس عترت - دکتر خزائلی - معزی - دکتر متین - سرتیپ پور - دکتر الموتی - دکتر اسدی - دکتر حکمت - انشاء - اهری - دکتر پروا غظم - دکتر کفائی - دکتر خیر اندیش - مسافی - دکتر قهرمان - محدث زاده - مهندس پرویز بهبودی - مهندس زنجانی - مجید موسوی - دکتر رشتی - مصطفوی نائینی - دکتر زعفرانلو - مهندس عطائی - شاهنده - دکتر عدل طباطبائی - مجد - دکتر مهندس - فولادوند - دکتر مهندس بهبودی - حی - پزشکی - عباس میرزائی - صائب - بختیاری پور - بچم - دکتر بیت منصور - دانشمند - رضوی - مهندس زر آور - توسلی - مهندس بازمحمدی - مهندس رباحی - دکتر بقائی یزدی - فضائی - دکتر استفساری - بوسفی - مؤید امینی - ابوذر - امام مردوخ - مهدی تهرانی - ملک زاده آملی - فهیمی - شکیبا - مهندس کتایف - مهندس معتمدی - مرندی - مهندس بریمانی - ثامنی - مهندس اسدی سمیع - دکتر حبیب الهی - بیات - کاسمی - نیاکان - صادقی - مهندس برومند - دکتر عاملی تهرانی - حشمتاس - خانلر قراچورلو - ملک افضلی - موسی صالحی - ساکینیان - کلانتری - آموزگار - مرونی - محمد اسدی - دکتر رفیعی - اولیاء - دکتر دادفر - اخلاقی - روستا - دکتر وفا - مهندس عدل - دکتر ملکی - دکتر بهبهانی - تیمسار نکوزاد - جهانشاهی - بدر صالحیان - مهندس پروشانی - کمالوند - شیخ الاسلامی - دکتر معتمدوزیری - مهاجرانی - معظمی - دکتر موثقی - بانو تربیت - کاشانی - مهرزی - مانی - دکتر رضوانی - دکتر شفیق امین - تیمسار همایونی - معیری - دکتر

صالحی - مبارکی - پورساطع - حیدر صائبی - امیر احمدی - امامی رضوی - ملک شاه ظفر - دکتر قهر بود - مهندس بهرامزاده ابراهیمی - فخر طباطبائی - موقر - فرهاد پور - دکتر شریعت - پرفسور مخیر فرمند - شیخ بهائی - دکتر حکیم شوشتری - جوادی - دکتر وحیدنیا - مسعودی - بانو سعیدی - دکتر سعید - فروتن - جوانشیر - مهندس کتیا کجوری - سعید وزیری - بوشهری - بانو دکتر دولتشاهی - بانو زاهدی - موسوی ماکوئی - ایلخانی پور - مهندس اردلان - دکتر مهدوی - ربیگی - اصولی - ماهیار - محسنی مهر - دکتر یگانگی - زرگرزاده - شاخوئی - دکتر کیان - تیمسار وحیدانیان - قاضی زاده - دکتر درودی - مهندس اربابی - صدقیانی زاده - ضیاء احمدی - سعیدی - دکتر ستوده - دکتر هوا کیهان - پدرا می - دکتر مدنی - روحانی - مرتضوی - دکتر اعتمادی - بهنیا - سلیمانی - پردلی - پزشکی پور - دکتر صدر - دکتر فریور - دکتر طالع - مهندس رباضی - صدری کیوان - مهندس صائبی - مهندس معینی - بانو ابتهاج سمعی - شهرستانی دکتر محقق آراء مأخوذه شماره شد و نتیجه بقرار ذیل اعلام گردید:

(آراء موافق ۱۶۷ رأی)

اوراق سفید بعلامت امتناع ۳۰ برك

رئیس - مجلس شورای ملی با ۱۶۷ رأی موافق و ۳۰ رأی ممتنع بر نامه دولت را تصویب و نسبت بدولت جناب آقای هویدا ابراز اعتماد نمود (نمایندگان مبارک است)

موافقین - آقایان:

• اهری - مهندس ارفع - امیر احمدی - دکتر الموتی - دکتر شفیق امین - مهندس اسدی سمیع - مهندس اردلان - اصولی - ارسنجانی - ایلخانی پور - اولیاء - اخلاقی - مهندس اربابی - بانو ابتهاج سمعی - دکتر اعتمادی - مهندس اخوان - انشاء - مهندس برومند - دکتر برومند - بختیاری پور - مهندس پرویز بهبودی - بوشهری - بدر صالحیان - بهنیا - دکتر بهبهانی - مهندس بریمانی - بیات - دکتر بیت منصور -

پزشکی - مهندس پروشانی - پور باثانی - پورساطع - دکتر پروا غظم - پدرا می - بانو تربیت - توسلی - تهرانی - ثامنی - بانو جهانبانی - جهانشاهی - جوانشیر - جوادی - دکتر حبیب الهی - حشمتاس - دکتر حکیم شوشتری - تیمسار حکیمیان - حی - خواجه نوری - دکتر خطیبی - دکتر خزائلی - دکتر خیر اندیش - دانشمند - دبیم - بانو دکتر دولتشاهی - دکتر دادفر - دکتر درودی - دکتر رضوانی - روستا - دکتر رهنوردی - مهندس ریاحی - روحانی - مهندس رباضی - ربیگی - دکتر رفیعی - امامی رضوی - دکتر رشتی - رضوی - دکتر زعفرانلو - زرگرزاده - مهندس زر آور - بانو همایون - مهندس زنجانی - سرتیپ پور - مهندس سبهم الدینی - دکتر سبزواری - سلیمانی - سعیدی - بانو نیره سعیدی - سعید وزیری - دکتر ستوده - شاهنده - شیخ بهائی - شهرستانی - شیخ الاسلامی - شاخوئی - شکیبا - عباس میرزائی - نجم - مهندس عطائی - دکتر عظیمی - دکتر عدل طباطبائی - مهندس عترت - عامری - مهندس فیروز عدل - دکتر عدل - دکتر غنی غلام نیاکان - دکتر فرسود - فروتن - دکتر فریور - فیاض - فولادوند - خانلر قراچورلو - قاضی زاده - دکتر قهرمان - صدری کیوان - کلانتری - مهرزی - کورس - کاسمی - کمالوند - مهندس کتایف - مهندس کتیا کجوری - دکتر کلایلی - دکتر کفائی - دکتر کیان - مهندس صائبی - صائبی - دکتر صالحی - صالحی - صادقی - صدقیانی زاده - صائب - ضیاء احمدی - دکتر ضیائی - دکتر موثقی - مرندی - مبارکی - محدث زاده - معیری - مانی - مهاجرانی - مافی - دکتر معتمدوزیری - دکتر مهدوی - دکتر متین - مهندس معتمدی - ملک افضلی - دکتر ملکی - ملک زاده آملی - مریدی - مسعودی - موسوی - ماکوئی - محسنی مهر - مهندس معینی - معظمی - ماهیار - مصطفوی نائینی - دکتر مدنی - دکتر میر علاء

مرتضوی - معزی - موسوی - دکتر مهدی - مجد - دکتر نجیبی - تیمسار نکوزاد - دکتر وحیدنیا - تیمسار وحیدانیان - دکتر وفا - تیمسار همایونی - دکتر هوا کیهان - مهندس بازمحمدی - دکتر یگانگی - دکتر یزدان پناه

ممتنعین - آقایان: ابوذر - امینی - بهرام زاده ابراهیمی - فخر طباطبائی - فرهاد پور - پردلی - ساکینیان - محمد اسدی - امام مردوخ - آموزگار - کلانتری - سعیدی - دکتر استفساری - جاماسبی - دکتر سعید حکمت - صادق سمعی - پرفسور مخیر فرمند - ظفر - مرونی - بوسفی - دکتر اسدی - دکتر ناصر بهبودی - دکتر شریعت - فضائی - موقر - محسن پزشکی پور - دکتر صدر - دکتر فریور - دکتر طالع - دکتر عاملی تهرانی - دکتر محقق

رئیس - آقای نخست وزیر بفرمائید

نخست وزیر - با عرض تشکر از نمایندگان محترم میکه بدولت رأی موافق دادند این دولت اطمینان میدهد و بخصوص بنمایندگانیکه رأی سفید دادند که کمافی السابق برای انجام وظیفه مقدس ملی آماده است و شك و تردید نیست که وظایفیکه انجام خواهد داد خانها و آقایان راهنمایی خواهید فرمود و ما تشکر از همکاری بزرگ خواهیم داشت اطمینان داریم وظایف خود را طوری انجام خواهیم داد که رضامندی خاطر شاهنشاه و ملت ایران را داشته باشیم و ضمناً حضور خانها و آقایان عرض میکنم که معاونین پارلمانی کمافی السابق در دست های خود خدمتگزاری خواهند کرد (احسنت - اجسنت)

۵ - تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - با اجازه خانها و آقایان جلسه امروز را ختم میکنم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز سه شنبه خواهد بود

(یک ساعت و پنجاه دقیقه بعد از ظهر جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - **مهندس عبداللہ ریاضی**